Ушбу сонда:

2 МАВҚЕ амалий фаолият орқали мустаҳкамланади

3 ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ КАФОЛАТИ

4 ЎЗБЕКИСТОН - УМУМИЙ УЙИМИЗ

ПИСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 19 ноябр, жума № 185 (1818)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

26 декабр: сайловни очиқлик, ошкоралик, демократик руҳда, сайловчиларнинг фаол иштирокида ўтказайлик

Истиқлол берган имкон

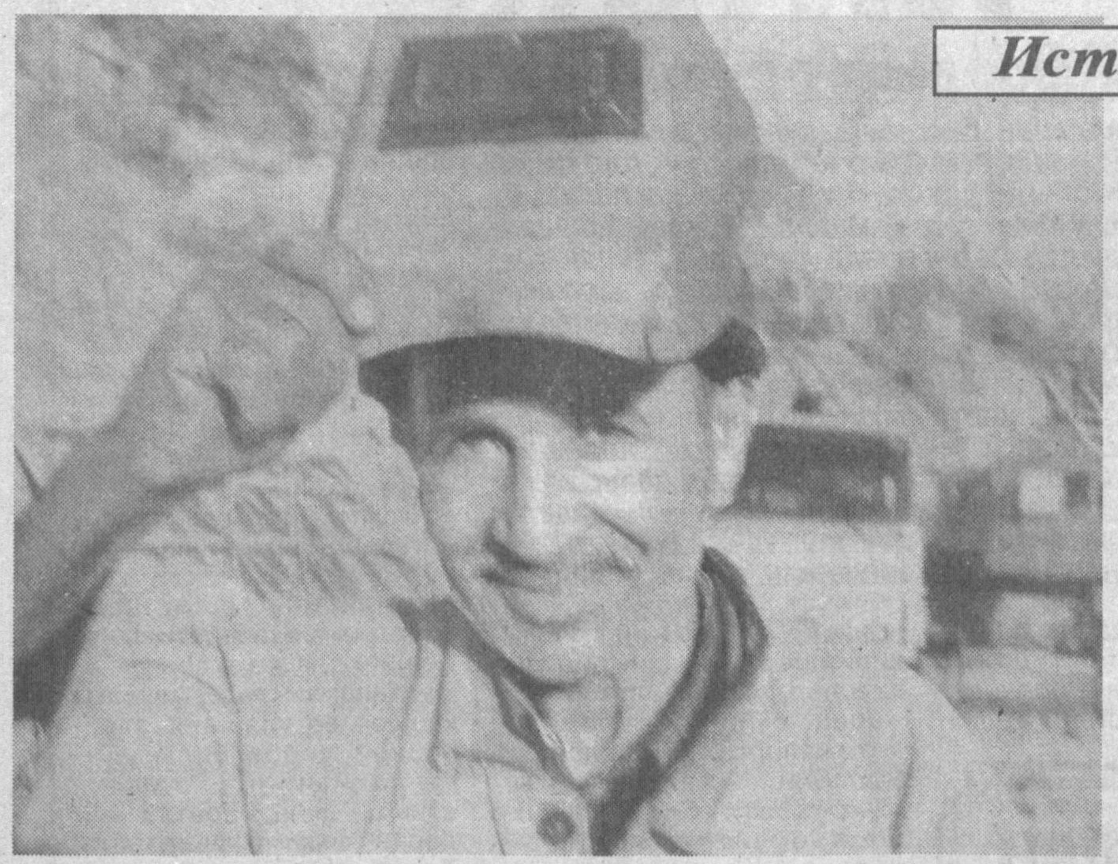

«ҲИСОРАК» СУВ ОМБОРИ ҚУРИЛИШИДА

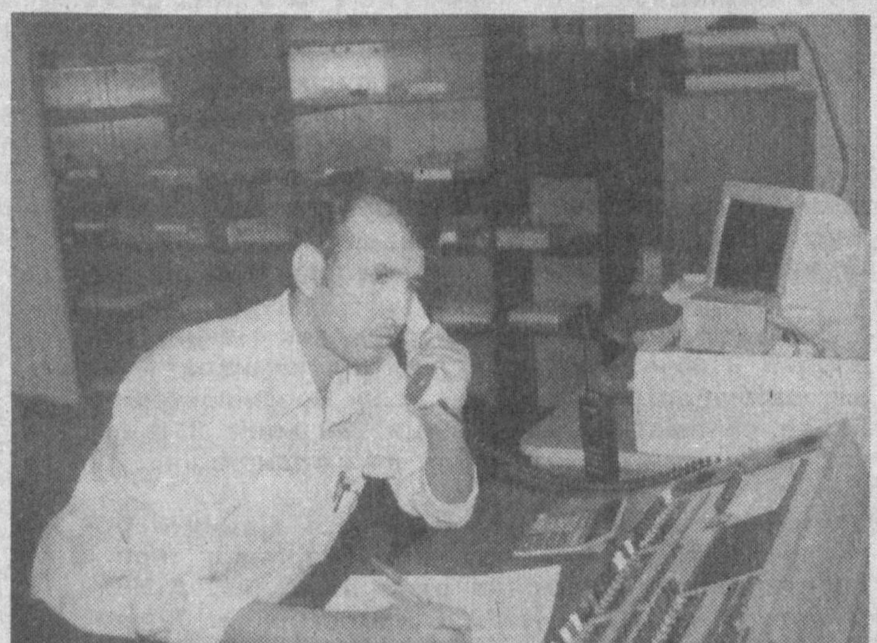

Шаҳрисабз шаҳридан Мироқи қўрғонига қараб юрсангиз, Ҳисор тоғ тизмаларидаги қорлар кўз ўнгингизда намоён бўлади. Ундаги қорлар эриб, жилғалар орқали «Ҳисорак» сув омборига тўпланиб, Оқсув дарёсидан зилол сув қишлоқ хўжалик экинларини оби ҳаётга қондиради.

Мазкур сув омбори Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ ҳамда Қамаши туманлари экинзорларини сув билан таъминлайди. 1986 йилда ишга туширилган «Ҳисорак» сув омборидан фойдаланиш бошқармасида 213 нафар киши меҳнат қилмоқда. Турсун Муродов раҳбарлик қилаётган бу корхонада ишчилар учун барча шарт-шароитлар яратилган.

Бу ерда иш Марказий диспетчерлик пульти орқали бошқарилади. Иш жараёнлари компьютер тизимига уланган. Марказий пультда малакали мутахассислар иш олиб боришмоқда.

– Республикамиз мустақилликка эришгандан сўнг иш жараёнларида катта ўзгаришлар бўлди, – дейди бошқарма бош муҳандиси Ўктам Умаров. – Барча жараёнлар компютерлаштирилди.

Мироқи қўрғонини тенг иккига бўлиб оқиб ўтувчи «Оқсув» дарёси табиат гўзаллигига кўрк қўшмоқда. Жазирама ёз ойларида дарё қирғоқларида бир фурсат дам олиб, сайр қилган киши чарчоғини унутиб, яхши кайфият билан иш бошлайди. Бу эса ўз-ўзидан меҳнат жамоаларида иш унумдорлиги ошишига сабаб бўляпти.

Сув омборини тўлиқ ишлатишни таъминлаш учун бир қанча инженерлик-коммуникация ишлари бажарилмоқда. Жумладан, сув қабул қилиш иншооти 8 метр баландликка кўтарилиб, мослама ўрнатилди. Сув чиқариш иншоотида жойлашган 7 та халқа таъмирланди.

Сув омбори хавфсизлигини таъминлаш мақсадида сувнинг муҳофаза зонаси бўйлаб темир-бетон тиргаклар ўрнатилиб, тўсиқ қилинди.

Тарихсиз келажак йўқ. Буни тўғри тушунган раҳбарият диспетчирлик биносида бошқарма фаолиятини акс эттирувчи музей ташкил этди.

Маъмурият идорасида тўлиқ таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда. Бу ерда инженер-техник ходимлар учун қўшимча шарт-шароитлар яратиляпти. Бошқармада атроф-муҳитни ободонлаштиришга эътибор катта. 200 метр баландликка сув чиқарилиб, 8 гектарлик боғ ташкил этилди. 6 минг тупдан зиёд мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди.

Аҳолининг ўсиб бораётган талаб ва эҳтиёжларини инобатга олиб, сув омбори қошида электр энергия ишлаб чиқарадиган «Ҳисорак» ГЭСи қурилиши жадаллик билан олиб борилмлқда. 1996 йилда қурилиши бошланган ушбу иншоотда бугунгача 2,5 миллиард сўмдан ортиқ иш бажарилган бўлса, жорий йилнинг шу кунигача 1 миллиард 138 миллион 952 минг сўмлик қурилиш ишлари амалга оширилди. 2004 йил 4 чорагида бу ерда 700 миллион сўмлик иш бажариш назарда тутилган.

Бу юмушни «Ҳисорак» сув қурилиш трести бунёдкорлари амалга оширишмоқда. Ушбу энергия берувчи иншоот ишга тушгач, Шаҳрисабз, Китоб, Яккабоғ туманлари аҳолисини электр энергия билан таъминлаш янада яхшиланади.

Бошқармада ишчи-хизматчиларни ижтимоий муҳофаза қилишга алоҳида эътибор беріляпти. Касаба уюшма қўмитаси раиси Фахриддин Эшмуродов жамоа шартномаси бандларини бекаму кўст бажарилишини таъминламоқда. Ишчи-хизматчиларнинг фарзандлари оромгоҳларда, уларнинг ўзлари эса республикамизнинг турли сиҳатгоҳларида дам олдирилди. Ходимларга 4 миллион 300 минг сўмлик моддий кўмак берилди. Бир сўз билан айтганда бошқарма бозор шароитида ишчиларни ижтимоий ҳимоялашда аниқ дастур асосида иш юритиб, халқимиз фаровонлигини яхшилаш учун баҳоли-қудрат ҳисса қўшишмоқда.

Шавкат СУЛТОН,
«Ишонч» мухбири

Суратларда: бошқарма иш фаолиятидан лавҳалар

ЎЗБЕКИСТОНДА 2004 ЙИЛ САЙЛОВ КАМПАНИЯСИ ХУСУСИЯТЛАРИ

Марказий сайлов комиссияси сайлов округлари рўйхатини, уларнинг чегаралари ва сайловчилар сонини кўрсатган ҳолда сайловга камида 75 кун қолганда эълон қилади.

Округ сайлов комиссияси Марказий сайлов комиссияси томонидан сайловга камида 75 кун қолганида комиссиянинг раиси, раис ўринбосари, котиби ва камида олти нафар бошқа аъзосидан иборат таркибда тузилади.

Округ сайлов комиссиясининг шахсий таркиби Марказий сайлов комиссияси томонидан тасдиқланади.

Сайлов участкалари туманлар, шаҳарлар, шаҳарлардаги туманларнинг чегараларини инобатга олган ҳолда, сайловчиларга мумкин қадар кўпроқ қулайлик яратиш мақсадида тузилади. Сайлов участкалари ҳарбий қисмларда ҳам тузилади ва қисм жойлашган ердаги сайлов округига киради. Сайлов участкалари чегаралари тегишли сайлов округи доирасидан чиқиб кетмаслиги керак.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, санаторийлар ва дам олиш уйларида, касалхоналар ва бошқа стационар даволаш муассасаларида, олис ва бориш қийин бўлган ерлардаги фуқаролар турган жойда сайлов участкалари тузилиши мумкин. Бу сайлов участкалари ўзлари жойлашган ердаги сайлов округларига киради. Ўзбекистондан ташқарида тузиладиган сайлов участкаларини қайси сайлов округига бириктириш тўғрисидаги масала Марказий сайлов комиссияси томонидан ҳал этилади.

(Боши ўтган сонларда)

(Давоми 3-бетда)

БИЗДАН СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

47-савол. Мутлақ кўпчилик овозли мажоритар тизимнинг малакали кўпчилик овоз олиш тизимидан фарқи нимада кўринади?

Мутлақ кўпчилик овозли мажоритар тизимда номзод сайловчилар овозининг 50% фоизи ва плюс 1 дона овоз тўплаши талаб этилади. Бунда, фоиз, айрим ҳолларда, сайловчиларнинг умумий овозидан, бошқа ҳолларда эса, сайловда иштирок этган сайловчиларнинг умумий овозидан чиқарилади.

48-савол. Мабодо, бу тизимда номзодларнинг бирортаси ҳам 50% плюс 1 та овоз ола олмаса, бу ҳолда нима бўлади?

Бу ҳолда иккинчи тур сайловлар ўтказилиб, бунда номзод бошқасидан битта овоз кўп олса ҳам, сайловда ғолиб чиққан ҳисобланади.

49-савол. Мажоритар тизимнинг нисбий кўпчилик овоз олишга асосланган кўринишида овоз йиғиш тартиби қандай?

(Боши ўтган сонларда)

Нисбий кўпчилик овоз олиш тизимида номзод, бошқаларга нисбатан кўп овоз олиши қифоя, шу боис, бу тизим энг оддий ва кенг тарқалган ҳисобланади.

50-савол. Мажоритар тизимнинг кўп давлатларда амал қилиши унинг анча самарадорлигидан далолат беради, бу тизимнинг қандай ижобий жиҳатлари бор?

Мажоритар тизимда доимо парламентда йирик партиявий фракциялар ташкил топади ва улар мамлакатда барқарорлик ўрнатилишини таъминлаб туради; парламентар республикаларда ёки монархияда ҳукуматнинг шаклланиши енгил кечади.

51-савол. Мажоритар тизимнинг заиф жиҳатлари ҳам мавжудми?

Мажоритар тизимда ўтказилган сайловда ғолиб номзодга ёки ғолиб партияга берилган овозлар миқдори асосан камчиликни ташкил қилади, энг ачинарлиси эса, қолган овозлар ҳисобга олинмайди.

(Давоми 3-бетда)

“МЕҲР-МУРУВВАТ” МАРКАЗИ

“Соғлом авлод учун” халқаро хайрия жамғармаси Навоий вилоят бўлими ҳузурида “Меҳр-мурувват” маркази иш бошлади. Марказга ажратилган бинони замон талабларига мос равишда таъмирлаш мақсадида вилоят ҳокимлиги томонидан 5 миллион сўм маблағ ажратилди.

Мазкур марказнинг асосий фаолиятларидан бири вилоятдаги кам таъминланган оилаларга, хотин-қизлар, болалар ва ногиронларга бепул тиббий хизмат кўрсатишдан иборат.

— Жорий йил бошидан буён жамғарма қошидаги тиббий ижтимоий патронаж бригадаси билан ҳамкорликда 13 мингдан ортиқ аёллар ва болаларга тиббий ёрдам кўрсатилди. Тиббий патронаж даврида турли касалликлар аниқланган аҳоли қатламига ҳомийлар ва халқаро ташкилотлардан олинган мурувват ёрдамлари кўрсатилмоқда, — деди “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия жамғармаси вилоят бўлимининг директори Баҳора Ҳамдамова.

Жумладан, вилоятдаги йирик саноат корхоналаридан бири — Навоий кон-металургия комбинати жамғармага беминнат ҳомийлик ёрдами кўрсатмоқда. “Меҳр-мурувват” маркази учун замонавий тиббий асбоб-ускуналар ҳам худди ана шу корхона ҳомийлик ёрдами сифатида тақдим этди.

«Туркистон-пресс»

ЭКСПОРТ ҲАЖМИ ОШМОҚДА

«Ўзсаламан» Ўзбекистон-Германия қўшма корхонасида ишлаб чиқарилаётган пойабзал тури қирқ саккизтага етди. Яқинда яна янги қолиплар келтирилди. Бу ишлаб чиқариш ҳажмини янада кўпайтириш имконини беради.

- Маҳсулот сифатига алоҳида эътибор қаратяпмиз, - дейди корхона директори Муроджон Аҳмедов. - Йилига 250 минг жуфтгача пойабзал ишлаб чиқаряпмиз. Янги - 2005 йилдан бу кўрсаткични икки баробар оширмоқчимиз.

«Ўзсаламан» маҳсулотларига хорижда ҳам талаб катта. Айниқса, Россия ва Афғонистонга экспорт ҳажми тобора ошмоқда.

БОШ КОЛЛЕКТОР ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛГАЧ

Қуйи Амударё минтақасида бунёд этилаётган Қорақалпоғистон жанубий бош коллектори фойдаланишга топширилгач, 500 минг гектардан ортиқ майдоннинг сув таъминоти ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш имконияти яратилади.

Муҳим жиҳати, ушбу коллектор ишга тушгач, оқава сувлар ўз йўналиши билан Орол денгизига қуйилади. Шунингдек, Беруний, Қизилқум насос станциялари фаолиятига чек қўйилади ва қанчадан-қанча электр энергия, ёнилғи маҳсулотларини тежаш имконияти яратилади.

Қорақалпоғистон Жанубий бош коллекторининг учинчи навбати қарийб 50 километрни ташкил этади. Бу ерда Элликқалъа туманидаги Қирққизобод сув қурилиши бунёдкорлари барча қурилиш ишларини олиб боришмоқда. Қурилиш ишларини янада жадаллаштириш мақсадида Жаҳон банки томонидан 74 миллион АҚШ доллари ажратди.

РЕСПУБЛИКА КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

ЖАМОА ШАРТНОМАСИ

улар орқали 700 мингдан зиёд ишловчи қамраб олинди

Ҳар қандай ривожланган мамлакатда ижтимоий муносабатлар қонунлар орқали бошқарилади. Шу жиҳатдан Мустақиллик йилларида республикамизда катта юксалишга эришилди. Жамиятимизда демократия ақидалари чуқур қарор топмоқда. Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқарув органларига, нодавлат ташкилотларга, сиёсий партияларга кенг ҳуқуқлар ва ваколатлар берилаётганлиги шунинг далилидир. Касаба уюшмалари ҳам мана шундай жамоат ташкилотлари сирасига киради. Чунки касаба уюшмалари меҳнаткашларнинг вакиллик ва ўз-ўзини бошқарув органидир.

Давлатимиз бош Қомусининг 59-моддасида «Касаба уюшмалари ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини ва манфаатларини ифода этадилар ва ҳимоя қиладилар...» деб белгилангани бежиз эмас. Бундан ташқари, Фуқаролик Кодексининг 75-моддасида, «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги, «Сиёсий партиялар тўғрисида»ги қонунларда нодавлат ташкилотларининг фаолиятини таъминлашга қаратилган қоида ва меъёрлар ифодаланган. Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат Кодексида эса иш берувчи ва ходимлар ўртасидаги муносабатлар жамоа шартномалари орқали тартибга солиниши, уни тузиш ва ижросини назорат қилиш касаба уюшмалари зиммасида эканлиги таъкидланган. Шуларнинг ўзиёқ касаба уюшмаларининг жамиятимиздаги мавқеи юқорилигини билдиради.

Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини рўёбга чиқариш учун ишлаб чиқариш, иқтисодиёт ривожланиши керак. Ишлаб чиқаришнинг энг асосий ҳаракатлантирувчи кучи эса ходимлардир. Демак, меҳнаткашларни унумли ишлашга даъват этолган касаба уюшмаларигина уларнинг манфаатларини рўёбга чиқаришга замин яратиши мумкин. Хуллас, ҳар қандай ташкилотнинг мавқеи унинг ҳаракатидаги фаоллик даражасига мутаносиб бўлади.

Шунинг учун ҳисобот даврида энг аввало мамлакатимиз қонунларида, ҳукумат қарорларида, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг III Қурултойи қарорларида ва Ҳаракат дастурида белгиланган вазифаларни амалга оширишга эътибор қаратилди. Хусусан, иш шароитларини яхшилаш, меҳнат ҳуқуқлари ва ижтимоий-иқтисодий манфаатларни ҳимоя қилиш, соғломлаштириш ва дам олишни ташкил қилиш, меҳнат муҳофазаси соҳасида изчиллик билан иш олиб борилди. Илгариги даврлардагидан фарқли ўлароқ, кейинги йилларда биз ижтимоий-иқтисодий ҳимояга муҳтожларни ҳимоя қилишда уларнинг фаоллигини ошириш, яъни уларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилиш, доимий иш билан таъминлаш, иш унумдорлигини ошириш каби омилларга кўпроқ таянаяпмиз. Вилоят аҳолини ижтимоий ҳимоялаш ва бандлик бошқармаси, ҳокимликлар, тармоқ бошқармалари билан ҳамкорликда вилоятда ҳар йили бир неча минглаб янги иш ўринлари барпо қилинмоқда. Тадбиркорларга кўмак берилмоқда. Боқимандалик ҳиссидан халос бўлиб, ўз меҳнати билан ижтимоий аҳволини яхшилашга ҳаракат қилаётганларни қўллаб-қувватлаш ҳар томонлама фойдали.

(Давоми 2-бетда)

Муаммо кўндаланг қўйилади

ҚИШ ЭШИК ҚОҚМОҚДА

Кенг ва иссиқ уй, ундаги барча қулайликлар, шу жумладан иссиқ ва совуқ сув, газ мўътадил равишда келиб туриши, атроф озода бўлиши ҳар биримизнинг кайфиятимизни кўтаради, меҳнат унумдорлигини оширади.

Айни вақтда шаҳримиздаги мавжуд 9301 та кўп қаватли уйда 394 та уй-жой мулкдорлари ширкати фаолият кўрсатмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, айрим ширкатлар ишнинг кўзини билиб фаолият кўрсатаётганликлари натижасида тасарруфларидаги уйларда яшаётган аҳоли учун барча қулайликлар муҳайё. Шу ўринда Бектемир туманидаги «Омадея», Миробод туманидаги «Саодат - тадбиркор», «Қатортол - коммуналчи», Мирзо Улуғбек туманидаги «Хумоюн - Замондош» уй-жой ширкатларининг фаолиятини алоҳида таъкидлаб ўтиш жоиз. Мазкур ширкатларда аҳолидан тушган шикоятлар пешма-пеш ижобий ҳал этилмоқда. Шунингдек, пул тушумлари бўйича мониторинглар ўрнатилмоқда. Шу ўринда уларнинг аҳоли билан бир жону бир тан бўлиб фаолият юритишаётганини таъкидлаб ўтиш жоиз. Лекин шаҳримизда бунинг акси бўлган ҳолатлар ҳам мавжудки, бундан кўз юмиб бўлмайди.

«Биз Қорақамиш 1\4, Дадабоев кўчасидаги 1-, 2-уйларда истиқомат қиламиз, - деб ёзишибди бир гуруҳ газетхонлар. Мана бир неча йилдирки, уйларимизнинг ертўласи сув билан тўла. Уч-тўрт ойда бу сув олиб ташланади. Шу билан уй-жой ширкатининг иши тугайди. Тўққиз қаватли уйимизнинг иситиш тизими ишга тушганига 30 йилча бўлиб қолди. Уйларимиз қишда яхши исимайди. Ертўлада доимо сув бўлганлиги натижасида ёзги пайтда ҳаммаёқни чивин босиб кетади. Лифтлари эса умуман ишламайди».

Шикоятни ўрганиш мақсадида Собир Раҳимов туманидаги мазкур уйга йўл олдик. Аҳвол ҳақиқатан ҳам ночор. Ертўлани кўздан кечирдик. Ҳозир кеч куз, қиличини яланғочлаб қиш келаяпти. Ахир қиш ғамини ёзда емаган панд ейди.

- Совуқ кунлар бошланиши билан уйимизда истиқомат қиладиган кишилар ўртасида бесаранжомлик бошланади, - дейди шу уйда яшовчи Йўлдош Аҳмедов. - Бу борада бир неча марта Собир Раҳимов тумани ҳокимиятига, «Дўстлик - Коммуналчи» уй-жой ширкатининг раҳбарларига мурожаат этдик. Лекин улар «яшовчилардан қарзни ундириб олишимизга ёрдам беринг», дейишдан нарига ўтмаяпти. Ахир мен барча тўловларни ўз вақтида тўлаб бораман, мана шунга яраша хизмат кўрсатишларини талаб қилишга ҳаққим борми?

Худди шундай фикрни Раъно Бобожонова, Сайёра Абдулҳақовалардан ҳам эшитдик. Бир қарашда тўғри. Ҳақини ўз вақтида тўлаб қўйган ҳар бир мижоз ўзига рисоладагидек хизмат кўрсатишларини хоҳлайди.

Шунақа гаплар. Мана қиличини яланғочлаб қиш келаяпти. Лекин юқорида айтиб ўтганимиздек, мазкур уйда истиқомат қилувчиларни иситиш тармоқларидаги камчиликлар қачон бартараф этиларкин, деган савол ўйлантиряпти.

Шу ҳақда Собир Раҳимов туманининг, бу ишга мутасаддилари ўз сўзларини айтишади, деган умиддамиз.

Неъмат РАФИҚОВ,
«Ишонч» мухбири

«Ишонч»га жавоб берадилар

ТАНҚИДДАН ТЎҒРИ ХУЛОСА ЧИҚАРИБ

Газетамизнинг шу йил 14 сентябр сонида «Шароитдан гап очманг» сарлавҳали танқидий мақола эълон қилинганди. Унда Уйчи туманидаги Бобур номли ширкат хўжалигида касаба уюшма фаолиятининг сустлиги ва меҳнаткашларга яратилган шароитнинг кўнгилдагидек эмаслиги баён қилинганди.

Таҳририятимизга ушбу чиқиш юзасидан жавоб хати келди. Жумладан, унда шундай дейилади:

«Мақола АСМ ходимлари касаба уюшма вилоят қўмитаси мутахассислари иштирокида ўрганилди ва кенг муҳокама қилинди. Мақолада келтирилган камчиликлар ўз тасдиғини топди ва уларни бартараф этиш бўйича бир мунча ишлар амалга оширилди. Хусусан, касаба уюшмасининг фаолияти учун алоҳида хона ажратилди ҳамда керакли анжомлар билан жиҳозланди. Шунингдек, меҳнат шартномаси қайтадан кўриб чиқилиб, меҳнаткашларнинг турмуш тарзини яхшилашга доир бир қатор янги қўшимчалар киритилди».

А.ФАЯЗОВ,
Наманган вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси

/ЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ҚУРУЛТОЙДАН ҚУРУЛТОЙГАЧА

Самарқанд

ЖАМОА ШАРТНОМАСИ
улар орқали 700 мингдан зиёд ишловчи қамраб олинди

(Боши 1-бетда)

Кейинги йилларда вилоятдаги аксарият корхоналар иқтисодий барқарорликка эришаётганлиги туфайли жамоа шартномаларида бир қанча салмоқли имтиёзларни белгилаш ва рўёбга чиқариш имкониятлари пайдо бўлди. Хусусан, ишловчи ҳомиладор аёлларга корхоналар ҳисобидан ҳақ тўланадиган қўшимча таътил жорий этилди. Кўпгина корхоналарда ёш болали аёлларнинг иш вақти қисқартирилди. Барча ходимлар учун ҳақ тўланадиган қўшимча таътил муддати узайтирилди. Бундай ижобий мисолларни кўплаб келтириш мумкин. «Жомбойдон», «Зарафшон», «Нафис», «Каттақўрғонёғ-мой» ҳиссадорлик жамиятлари каби корхоналарда бу борадаги ишлар ибратли. Бир сўз билан айтганда, меҳнаткашлар манфаатига дахлдор ҳар қандай масалани қонун доирасида ижобий ҳал қилиш вилоят касаба уюшмаларининг бош мақсади бўлиб қолаверади.

Бу борада бошланғич ташкилотларимиз анча фаол иш олиб бораяпти. Улар олдингидек кўрсатма кутиб эмас, балки ташаббус кўрсатиб ишлаяпти, десак муболаға бўлмайди. Негаки, юқорида айтганимиз жамоа шартномаларига кейинги вақтларда киритилган ўнлаб имтиёзлар бошланғич ташкилотлар билдирган таклиф-мулоҳазаларнинг самарасидир. Касаба уюшмалари ишининг энг муҳим бўғини, энг асосий ва амалий қисми бошланғич ташкилотларда амалга оширилади. Меҳнаткашлар касаба уюшмаларининг бутун фаолиятига бошланғич ташкилот ишига кўра баҳо беради. Шунинг учун Ўзбекистон Касаба уюшмалари Федерацияси бошланғич ташкилотларни кадрлар билан мустаҳкамлаш, уларнинг малакасини ошириш бўйича мунтазам иш олиб бормоқда. Ҳозирги вақтга қадар қуйи ташкилотларда бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишларида биз худди шу масалага жиддий эътибор бердик. Чунки бошланғич ташкилот етакчисининг ишчанлик, ташкилотчилик, қатъиятлилик, билимдонлик хислатлари умумий ишимизда самарага эришиш учун катта аҳамиятга эга.

Меҳнаткашлар ўзларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи ташкилот сифатида касаба уюшмаларига катта ишонч билан муносабатда бўлишмоқда. Вилоят касаба уюшмалари меҳнаткашлар билан доимий ҳамнафас, ҳамкор бўлишга интиляпти. Ҳозир жамоа шартномалари орқали 700 мингдан зиёд ишловчи қамраб олинган. Беш йил аввал бў кўрсаткич 600 мингга яқин эди, холос. Бундан ташқари, ҳисобот даврида касаба уюшмаларига турли масалалар бўйича мурожаат қилган меҳнаткашлар аризаларида кўтарилган қонуний талабларнинг аксарияти ижобий ҳал қилинди.

Вилоятда касаба уюшма фаоллари учун ўқувлар, семинарлар ташкил қилинган. Бундан ташқари, қуйи касаба уюшмаларидаги ишлар аҳволи юқори ташкилот мутахассислари томонидан узлуксиз ўрганилиб боради. Уларга ташкилий, услубий ёрдам кўрсатилади. Соддароқ қилиб айтганда, касаба уюшмаси қабул қилган қарорлар ва белгиланган тадбирлар ижросини, жамоа шартномасига киритилган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш бўйича йўл-йўриқлар тавсия этилади. Аммо фақат шунинг билангина муваффақиятга эришиб бўлмайди. Иш берувчи ва унинг вакиллари ҳам ҳуқуқий жиҳатдан билимли бўлгандагина кўзланган мақсадга эришиш мумкин. Шу боис корхоналар раҳбарлари ва соҳалар бўйича мутасадди мутахассислари учун ҳам ҳуқуқий ўқувлар барча туман ва тармоқларда ташкил этилди. Натижада жамоа шартномаларини ишлаб чиқишда, меҳнат муҳофазаси талабларини бажаришда, бошқа масалаларда қонун бузилиши, ҳуқуқларни камситиш ҳоллари кескин камайди. Ўзаро муносабатларда ҳуқуқий асос ва ҳуқуқий маданиятнинг пайдо бўлиши барча ижобий ўзгаришлар, муваффақиятларнинг калитидир.

Бир сўз билан айтганда, фуқаролар фаоллиги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, демократик юксалиш омили ҳисобланади. Шунинг учун вилоят касаба уюшмалари дастурий вазифаларни бажариш орқали жамоатчилик онгида ўз-ўзини қонун доирасида бошқариш кўникмаларини, фидойилик тушунчаларини шакллантиришни, ватан ва халқ манфаати йўлидаги ташаббусларни рағбатлантиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Л. РОШУПКИНА,
вилоят касаба уюшмалари Кенгашининг ташкилий ишлар бўлими мудири

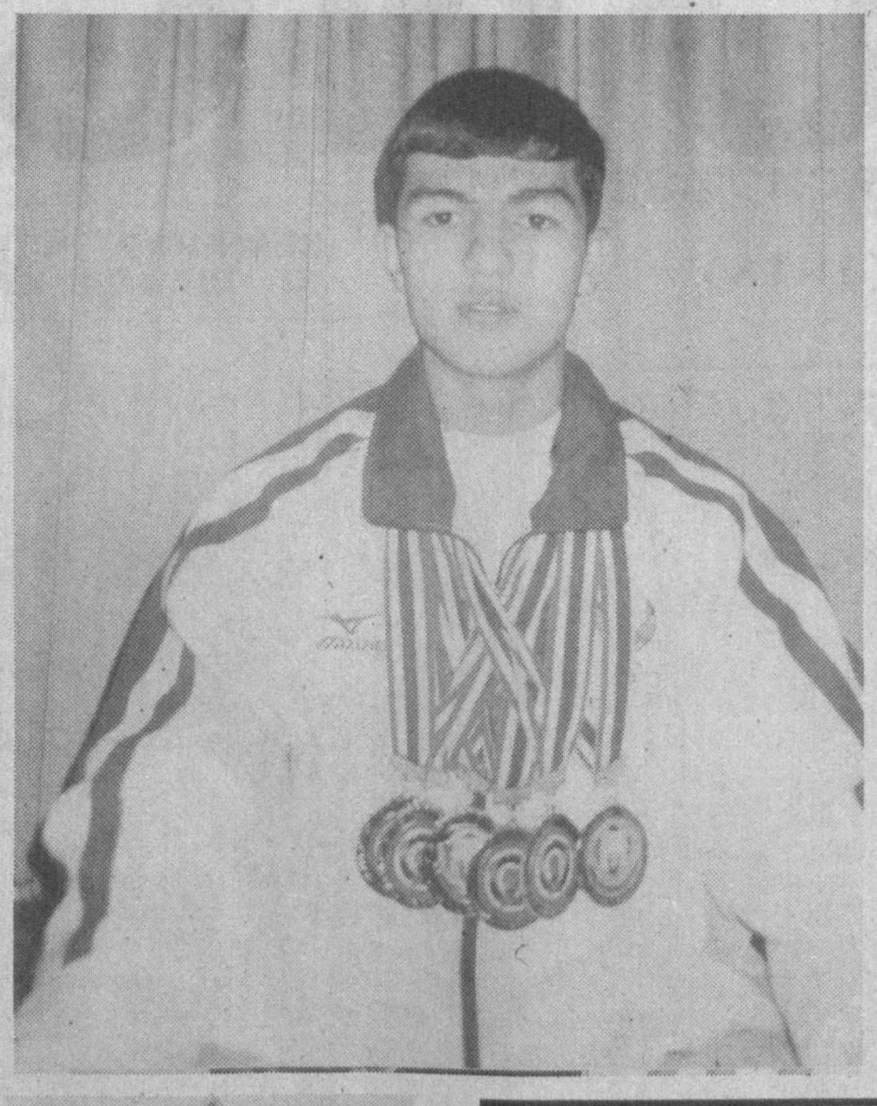

Вилоят касаба уюшмалари Кенгаши жисмоний тарбия ва спорт жамиятига қарашли болалар ва ўсмирлар спорт мактабларида мингдан зиёд ёшлар маҳорат сирларини ўрганишмоқда. Уларга иқтидорли устозлар сабоқ беришади. Шундай мураббийлардан бири Ғайрат Толибовнинг шогирди Акбар Усмонов штанга кўтариш бўйича 2004 йилда Ўзбекистон чемпони бўлди. Таиландда ўтган Осиё биринчилигида 2-ўринни эгаллади.

Суратда: штанга кўтариш бўйича Ўзбекистон чемпиони Акбар Усмонов

Қўшрабод туманида аҳоли саломатлигини муҳофазалаш борасида қишлоқ врачлик пунктларида хизмат кўрсатаётган малакали шифокорларнинг ўрни сезиларли бўлаяпти. Хусусан, О.Қодиров номли қишлоқ ҳудудида жойлашган шундай пунктларнинг бири замонавий тиббиёт ускуналари, дори-дармонлар билан таъминланган. Айниқса, оналар ва болалар соғлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилиб, бу борада соҳа ходимлари томонидан ибратли ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Суратда: ҳамшира Б.Эшмуродова навбатдаги тиббий кўрик ўтказаётган пайт.

И.САТТОРОВ олган сурат

МАВҚЕ
амалий фаолият орқали мустаҳкамланади

Янги мақсадларни белгилаб, келгуси ишларни режалаштириб олиш учун ўтган даврни сарҳисоб қилишнинг аҳамияти катта. Шу нуқтаи назардан бу галги ҳисобот-сайловлар самарали бўлди. Бошланғич ташкилотларда йиғилишлар холисона, теран таҳлил асосида ўтди. Уларда ижобий ишлар, ютуқларни қайд этиш билан бирга мавжуд камчиликлар, муаммолар хусусида ошкора фикр юритилди. Етакчиларни сайлаш чоғида номзодларнинг хусусиятлари ҳар жиҳатдан қизғин муҳокама қилинди. Барча касаба уюшмаларига сайланган жами 85 кишининг 31 нафари хотин-қизлардир. Олтита бошланғич касаба уюшма ташкилотида етакчилик хотин-қизларга ишониб топширилди. Бу эса келгусида жиддий сифат ўзгаришларга олиб келишидан дарак беради.

Ўтган даврда барча касаба уюшма ташкилотлари Ўзбекистон Республикаси қонунларида белгиланган ваколатлар доирасида жамоа шартномалари асосида фаолият юритдилар. Мамлакатимиз қонунлари, давлатимизнинг ижтимоий дастурлари ва Президент фармонларида кўрсатилган вазифаларни бажариш бурчимиздир. Бу борадаги мажбуриятлар, тадбирлар жамоа шартномаларида аниқ ифодаланган бўлиб, ҳар йили тўлиқ бажарилмоқда. Шунингдек, меҳнатни муҳофаза қилиш, манфаатдорликни ошириш, меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандларини соғломлаштириш, ижтимоий-иқтисодий манфаатларини, қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалалари изчиллик билан ҳал қилиб борилмоқда. Республикамизда ҳар йили эълон қилинадиган ижтимоий дастурлар вазифаларини бажариш бўйича ҳам амалий натижаларга эришилаяпти. Масалан, «Аёллар йили» муносабати билан жамоа шартномаларига ишловчи хотин-қизлар учун янги имтиёзлар киритилди. «Оналар ва болалар йили» деб эълон қилинган 2001 йилдан бошлаб туғруқ таътиллари корхоналаримиз ҳисобидан узайтирилди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Аммо касаба уюшмалари фаолияти қонунлар ва меъёрий ҳужжатларда белгиланган вазифаларни бажариш билан чекланиб қолаётгани йўқ. Биз меҳнаткашларнинг, ёшларнинг маънавиятини бойитиш, тафаккурини ўстириш, дунёқарашини кенгайтириш, фаоллигини ошириш, бўш вақтларини мазмунли ўтказишни ҳам ўз ишимизнинг ажралмас қисми, деб биламиз. Ҳозир корхонамиз тизимидаги касаба уюшма ташкилотлари тасарруфида 8 та кутубхона мавжуд. Уларнинг китоб жамғармаси анча бой. Кутубхоналарни янги китоблар билан тўлдириш, матбуот нашрлари билан таъминлаш доимий эътиборда. Энг муҳими, одамларнинг маърифат дурдоналаридан баҳраманд бўлишига эришилаяпти. Бундан ташқари, уюштирилаётган учрашувлар, турли маънавий-маърифий тадбирлар миллий-маданий қадриятларимиз, тарихий меросимизни ўрганиш, халқ анъаналарини давом эттириш, Ватан олдидаги фуқаролик бурчи тушунчалари ёшлар онгига сингдирилмоқда. Бу борада бизга сиёсий партиялар, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати, жойлардаги «Маънавият ва маърифат» марказлари, маҳаллалар фаоллари яқиндан ёрдам беришмоқда.

Маънавий-маърифий тадбирлар самарадорлигини келгусида янада оширишни истар эканмиз, айрим муаммолар ҳал этилиши зарур, албатта. Жумладан, маърифат масканларига олий маълумотли, ёш, замон руҳини англайдиган мутахассислар жалб этилиши керак. Клублар янги тасвирий тарғибот ускуналари билан таъминланиши тақозо этилади.

Соғлом турмуш тарзини қарор топтиришда, фуқароларнинг ижтимоий фаоллигини оширишда спортнинг аҳамияти катта. Шунинг учун касаба уюшма ташкилотлари меҳнаткашлар ва уларнинг аъзоларини спорт билан шуғулланишини ташкил этишда анча ибратли ишларни амалга ошираяпти. Барча корхоналарда спорт иншоотлари мавжуд. Уларнинг имкониятларидан етарлича фойдаланилаяпти. Кўплаб тўгараклар ишлаб турибди. Бу борада Қизилқум, Қашқадарё, Зарафшон экспедицияларидаги ишлардан ибрат олса арзийди. Мунтазам равишда футбол, волейбол, теннис, стол тенниси, шахмат, миллий кураш, енгил атлетика мусобақалари ўтказилмоқда. Спортчиларимиз ҳатто республика мусобақаларида юқори ўринларни эгаллашди. Курашчиларимиз бу йил тармоқ Марказий Қўмитасида миллий кураш бўйича биринчи ўринни эгаллади. Асосий гап спортнинг оммавийлигига эришилаётганлигидир. Кейинги вақтларда корхоналаримизда бир қанча янги спорт иншоотлари қурилди, мавжудлари таъмирланди.

Бошқа ижтимоий масалалар ҳам назардан четда қолмаяпти. Кейинги уч йилда учта кўп қаватли уй қурилиб, 64 та оила янги уйларга кўчиб ўтди. Меҳнаткашларнинг турмуш муаммолари ҳал этилиши, уларга ҳар томонлама ғамхўрлик кўрсатилиши, орзу-истаклари рўёбга чиқишига кўмаклашиш оммани ягона мақсад йўлида бирлаштиришга имкон берди. Натижада касаба уюшмаларининг мавқеи ҳам мустаҳкамланиб бораяпти.

О. МУСТАНОВ,
«Самарқандгеология» корхонаси бирлашган касаба уюшма қўмитаси раиси

РАҚАМЛАР ТИЛИ БИЛАН

Вилоятда касаба уюшма бошланғич ташкилотлари сони 28 тага ортди. Янги ташкилотлар 4300 дан зиёд аъзони ўз атрофига бирлаштирди.

* * *

Самарқанд шаҳрида касаба уюшмалари маблағи ҳисобидан «Дельфин» ёпиқ сузиш ҳавзаси қайтадан қурилди. Бу масканда биринчи бўлиб «Универсиада – 2004» мусобақалари ўтказилди.

* * *

Беш йил мобайнида самарқандлик меҳнаткашлардан 9 минг 799 киши республикамиздаги санаторийларда, 14 минг 789 киши профилакторийларда саломатлигини тиклади. 80 минг 218 нафар бола ёзги оромгоҳларда дам олдирилди.

* * *

Вилоят касаба уюшмалари спорт жамияти болалар ва ўсмирлар спорт мактабларининг тарбияланувчилари Б.Усмонов оғир атлетика, Д.Нурмаҳмадов муайтай бўйича Осиё чемпиони бўлишди. Халқаро турнирларда бокс бўйича 5 нафар, муайтай бўйича 8 нафар, турон якка кураши бўйича 8 нафар спортчи, жумладан, спортчи қизлар Г.Ҳакимова, Ф.Қаршиева, М.Юнусовалар биринчи ўринни қўлга киритишди.

МАИШИЙ ХИЗМАТНИНГ ЯНГИ ТУРЛАРИ

Халқимиз турмуш фаровонлигининг ошиши хизмат кўрсатиш тармоқларининг, хусусан маиший хизматнинг ривожланишига кўп жиҳатдан боғлиқ. Самарқанд вилоят аҳолига маиший хизмат кўрсатиш уюшмаси жамоаси бу борада ўз олдига қўйилган вазифаларни уддалаб келмоқда. Бугунги кунда уюшма 4889 тадбиркорни бирлаштирган. Уларнинг меҳнати туфайли йилнинг ўтган тўққиз ойида аҳолига мўлжалдагига нисбатан 84,3 миллион сўмдан зиёд хизмат кўрсатилди. Бир йилда маиший хизматнинг 20 га яқин янги турлари жорий қилинди. Бунга йил давомида 363 та шохобчалар ташкил этиш орқали эришилди. Янги масканларнинг 80 фоизи қишлоқ ҳудудларида фаолият кўрсатаётгани эътиборга лойиқдир. Эндиликда замонавий маиший хизмат турлари Каттақўрғон, Қўшработ, Пастдарғом, Булунғур туманларининг энг чекка қишлоқларига ҳам етиб борди.

Маиший хизмат соҳасида якка тартибда фаолият юритаётган тадбиркорлар бирлашганликлари туфайли кўзланган барча мақсадларга эришиш осон бўлаяпти. Масалан, шу сабабли туманлардаги қишлоқларда маиший хизмат масканлари биноларини таъмирлаш, иш шароитларини яхшилаш имконияти пайдо бўлди. Касаба уюшма ташкилоти орқали мақсадли ва режали дам олдириш, соғломлаштириш, моддий ёрдам бериш, ижтимоий ҳимоялаш тадбирларини амалга ошириш мумкин бўлмоқда. Ана шу мақсадларга ҳисобот даврида 10 миллион сўмдан зиёд маблағ сарфланди.

Шунингдек, маиший хизмат соҳасида ишлаётган тадбиркор усталарнинг малакасини, касб маҳоратини ошириш мақсадида улар қисқа ўқув курсларида, касб-ҳунар коллежларида, бевосита ишлаб чиқариш билан бирга ўқитилмоқда. Тармоқ «Ташаббус» кўрик-танловларида уларнинг иқтидорлари намоён этилаяпти. Ислоҳотлар жараёнидаги туб ўзгаришлар туфайли соҳамиз ходимлари янгича шароитда ишлашга ўрганишмоқда. Бу борада касаба уюшма ташкилоти фаолиятидан қониқиш мумкин. Энг муҳими, тадбиркорларда ҳам касаба уюшмаларига бирлашиш, умумий муаммоларни биргаликда ҳал этиш эҳтиёжи мавжуд.

Ф. АБДИЕВА,
«Саммаишийхизматуюшма» касаба қўмитаси раиси

Ижтимоий ҳимоя

ИШ ҲАҚИГА ҚЎШИМЧА ТЎЛОВ

Жамиятдаги ўзгаришлар фуқароларнинг қонун доирасида эркин фаолият юритишини таъминлади. Бу меҳнат муносабатлари соҳасида ҳам яққол намоён бўлди. Меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари ва манфаатлари меҳнат ва жамоа шартномалари орқали ифодаланди. Ишловчиларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишда касаба уюшмаларига катта ҳуқуқ ва ваколатлар берилди. Эркинликлар берилиши фуқароларнинг жамият олдидаги ўз бурчларини чуқурроқ ҳис қилишга, ҳар бир масалага масъулият билан ёндошишга олиб келди. Бу эса жуда катта ютуқ, ижтимоий ўсиш, албатта.

Алоқа ходимларининг манфаатларини етарлича ҳимоя қилиш мақсадида тармоқ касаба уюшма ташкилотлари бутун эътиборини энг аввало, жамоа шартномаларини мукаммал ишлаб чиқишга, шу орқали ходимлар манфаатини ҳимоялашни яхшилашга қаратди. Ишлаб чиқаришни ва хизмат кўрсатишни ривожлантиришдан олинадиган мунтасил ўсувчи даромад ишчилар манфаатига хизмат қилиши ҳар бир кишига тушунтирилди. Тўғри йўл тутилганлиги ўз самарасини берди.

Маъмуриятлар билан тенг шерикчиликка асосланган ҳамкорлик мустаҳкамланди. Раҳбар ходимга шунчаки ижрочи эмас, балки корхона иқтисодий равнақининг ҳаракатлантирувчи кучи, деб қарайдиган бўлди. Илгари алоқа ходимларининг ўртача иш ҳақлари бошқа тармоқлар ишчиларининикига нисбатан анча кам эди. Кейинги тўрт-беш йилдаги ривожланиш туфайли бу борадаги кўрсаткич вилоятда энг юқори ўринлардан бирига кўтарилди. Бундан ташқари, ҳар бир ходим ойлик иш ҳақига ўртача 16 минг сўм қўшимча олади. Моддий ёрдам, мукофотлар бунга кирмайди.

Ижтимоий ҳимоянинг энг муҳим шарти бўлган ходимларни узлуксиз иш билан таъминлаш ва иш ҳақларини вақтида тўлаш масалалари тармоқ корхоналарида тўлиқ ҳал этилган. Бунга қўшимча равишда жамоа шартномалари, тармоқ битимида белгиланганига мувофиқ касб маҳорати, оғир ва зарарли шароитда ишлаганлик учун қўшимча тўловлар жорий этилган. Таътиллар муддати узайтирилди. Даволанишга муҳтож ходимларга моддий ёрдам берилди. Ходимларнинг фарзандлари тармоққа алоқадор ўқув юртларида таҳсил олаётган бўлса, уларнинг контракт пуллари корхона ҳисобидан тўланди. Буларга ўз-ўзидан эришилгани йўқ. Касаба уюшма қўмитаси доимий равишда корхоналарнинг иқтисодий-молиявий аҳволини таҳлил қилиб борди. Зарурат туғилганда, ишни яхшилашга қаратилган таклифлар киритди.

Биз учун энг муҳим ишлардан яна бири меҳнат муҳофазасини ташкил қилишдир. Бу масалалар вилоят тармоқ бирлашган касаба уюшма қўмитаси мажлисларида мунтазам муҳокама қилинади. Вақти-вақти билан ўқув-семинарлар ташкил этилмоқда. Ҳар йили бир марта иш жойларининг аҳволи чуқур ўрганилади. Аниқланган камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилади. Масалан, шундай тадбирлар туфайли ҳисобот даврида «Самарқандтелеком»нинг Гулобод, Ургут, Пайариқ корхоналари бинолари таъмирланди. «УзИ-Самарқанд» корхонасининг Иштихон, Булунғур, Нарпай бўлимларида иш ва дам олиш шароитлари яхшиланди. Худди шундай ишлар Жума, Пайариқ, Ургут почта бўлимларида амалга оширилди. Барча корхоналарда меҳнат муҳофазаси муҳандислари бор. Шуларнинг натижаси ўларoқ ҳисобот даврида тармоқда бирорта бахтсиз ҳодиса қайд этилмади.

Ходимлар ва уларнинг фарзандларини соғломлаштириш борасида ҳам ибратли ишлар анчагина. Ҳозирги даврда ажратилаётган санаторий йўлланмалари эҳтиёжни қондирмайди. Шунинг учун ходимларни дам олдиришнинг бошқа имкониятлари қидириб топилмоқда. Бу эса иш унумига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Ҳисобот даврида ходимлардан тармоқ касаба уюшма қўмитасига 51 та ёзма, 161 та оғзаки мурожаат келиб тушди. Буларнинг аксариятида шикоят эмас, балки бирор масалада маслаҳат бериш сўралган. Иш барқарор давом этаётган,манфаатдорлик таъминланаётган жойда ўзаро эътирозларга ўрин қолмайди. Бу билан тармоқда муаммолар мутлақо йўқ демоқчи эмасмиз. Аммо уларни аниқлагандаёқ жойида бамаслаҳат ҳал қилишга интиляпмиз.

Т.РАҲМАТОВ,
вилоят алоқа ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси

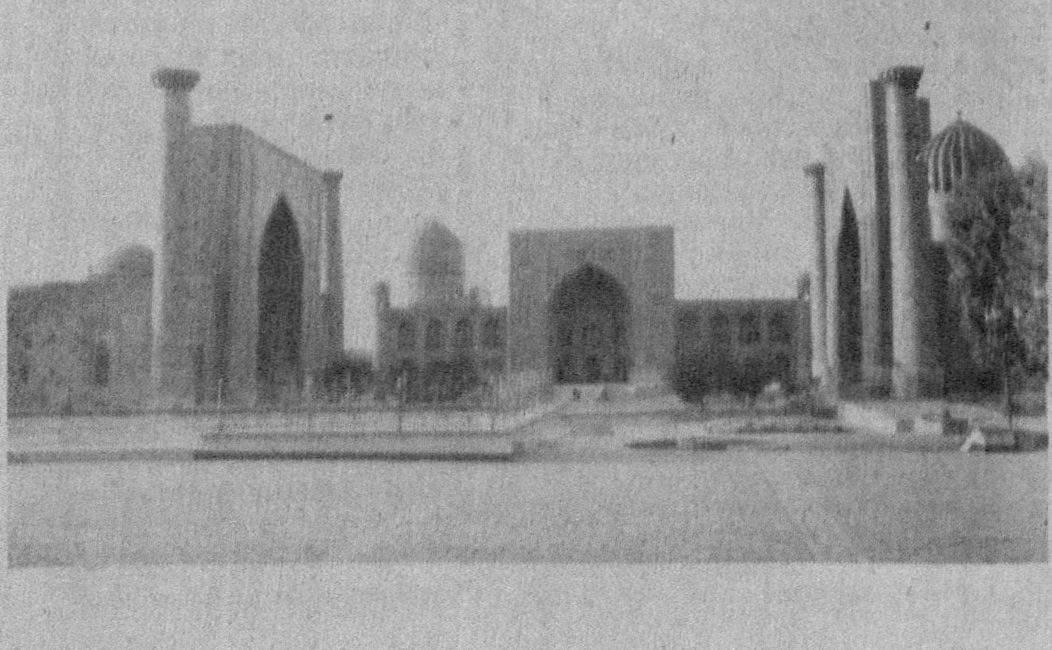

Миннатдорчилик

ЎЗ КАСБИМГА ҚАЙТДИМ

Бир неча йиллардан бери Пастдарғом туманидаги «Улуғбек пахта заводи» очиқ акциядорлик жамиятида фаррош бўлиб ишладим. Корхона директори 2003 йил октябр ойида сизга жавоб деб мени ишдан бўшатди. Бутун бир йил мобайнида кўплаб идоралардан ёрдам изладим. Лекин ҳеч кимдан нажот бўлмади.

Оилавий аҳволимиз анча оғир. Турмуш ўртоғим ишлайдиган корхона ёпилгани оқибатида у киши ишсиз қолиб кетди. Беш нафар фарзандимиз бор. Ўғлимиз 26 ёшда II гуруҳ ногирони бўлиб қолди. Шундай вазиятда ишлаб туришим жуда зарур эди. Шунинг учун нажот излаб Самарқанд вилоят агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитасига мурожаат қилдим.

Оддий ишчи одамларни ўйлайдиган, дардини тушунадиган ташкилот борлигидан бошим осмонга етди. Вилоят қўмитаси ҳуқуқшуноси келиб аризамни ўрганди. Корхонада мени ишдан бўшатиш ҳақида буйруқ чиқмаган экан. Директор ҳужжат ёзмай, ўзбошимчалик билан мени ишдан бўшатган экан. Қисқаси, касаба уюшмалари ёрдами билан ўз ишимга қайтдим.

З.ҚУРБОНОВА,
ишчи

Мустақил давлатнинг асосий вазифаларидан бири ўз фуқароларининг демократик ҳуқу" ва эркинликларини таъминлаш ҳамда уни қўриқлашдир. Бу вазифа Ўзбекистон Республикаси Конституциясида ўзининг ҳуқуқий ифодасини топган. Унинг X боби: «Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг кафолатлари»га бағишланган бўлиб, 43-моддасида: «Давлат фуқароларнинг Конституция ва қонунларда мустаҳкамланган ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлайди», дейилади. Ўзбекистон Республикасининг Конституциясида республика фуқароларининг асосий ҳуқуқ, эркинликларига бағишланган моддалар аниқ-равшан ифода этилган, бирмунча кенгайтирилган. Мамлакатимиз фуқаролари демократик ҳуқуқ ва эркинликларнинг янгидан-янги тамойиллари Конституцияда ўз ўрнини эгаллаши билан бир қаторда амалга оширилиши ҳам кафолатланган. Улар орасида «яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқи» экани (24-модда), «ҳар ким эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эга»лиги, «ҳеч ким қийноққа солиниши, зўравонликка, шафқатсиз ёки инсон қадр-қимматини камситувчи бошқа тарздаги тазйиққа дучор этилиши мумкин эмас»лиги (25-модда) «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида бир жойдан иккинчи жойга кўчиш, Ўзбекистон Республикасига келиш ва ундан чиқиб кетиш ҳуқуқига эга»лиги (28-модда), ҳар ким фикрлаш, сўз ва эътиқод эркинлиги ҳуқуқига эгалиги» (29-модда), «Ўзбекистон Республикасининг барча давлат органлари, жамоат бирлашмалари ва мансабдор шахслари фуқароларга уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларига дахлдор бўлган ҳужжатлар, қарорлар ва бошқа материаллар билан танишиб чиқиш имкониятларини яратиб бериши» (30-модда), «жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эгалиги, бундай иштирок этиш ўзини-ўзи бошқариш, референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда ташкил этиш йўли билан амалга оширилиши» (32-модда), «Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ўз ижтимоий фаолликларини республика қонунларига мувофиқ «касаба уюшмаларига, сиёсий партияларга ва бошқа жамоат бирлашмаларига уюшиш, оммавий ҳаракатларда иштирок этиш ҳуқуқига эгалиги» (34-модда) алоҳида қайд этилган. Мазкур ҳуқуқ ва эркинликлар 1978 йил Конституциясида бўлмаган. Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқ республика фуқароларининг шахсий ҳаёти қонун билан қўриқланади. Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқидир, ҳар бир фуқаро эркинлик ва шахсий дахлсизлик ҳуқуқига эга бўлиб, унинг ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноят ҳисобланади. Ўзбекистон фуқароси қонунга асосланмаган ҳолда қамалиши, қамоқда сақланиши мумкин эмас. Булар республика қонунлари билан мустаҳкамланган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг 234-моддаси «Қонунга хилоф равишда ушлаб туриш ёки ҳибсга олиш деб номланиб, унда: «Била туриб, қонунга хилоф равишда ушлаб туриш, яъни суриштирувчи, терговчи ёки прокурор томонидан қонуний асосга эга бўлмаган ҳолда шахс эркинлигининг қисқа муддатга чекланиши - энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки олти ойгача қамоқ билан жазоланади. Била туриб, қонунга хилоф равишда ҳибсга олиш ёки ҳибсда сақлаш - энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади», дейилади. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва амалдаги қонунлари Ўзбекистон фуқароларининг ҳуқуқ ва эркинликларини кафолатловчи қатор конституциявий тамойилларни ўзида акс эттирган. Масалан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 45-моддасида: «Вояга етмаганлар, меҳнатга лаёқатсизлар ва ёлғиз кексаларнинг ҳуқуқлари давлат ҳимоясидадир», дейилади. Бу Олий Мажлис то-

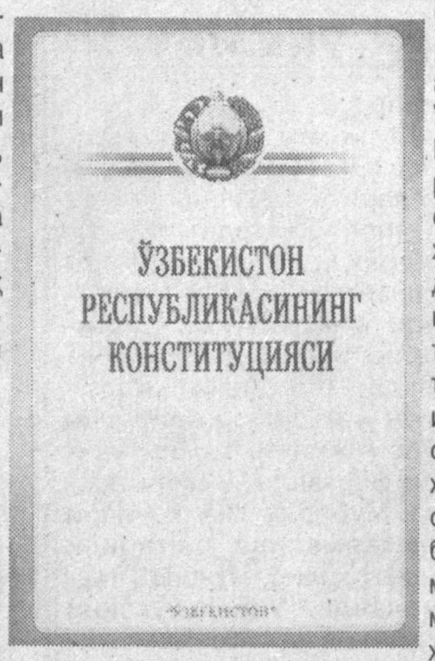

ФУҚАРОЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИ КАФОЛАТИ

монидан қабул қилинган бошқа қонунларда ҳам мустаҳкамланган. Мустақилликка эришилгандан сўнг вужудга келган ижтимоий-иқтисодий ва давлат тузумининг мустаҳкамланиб борилиши, ижтимоий, иқтисодий ва маданий тараққиёт режалари бажарила борган сари фуқаролар ҳуқуқ ва эркинликларининг кенгайтирилиши, уларнинг турмуш шароитини узлуксиз яхшилаб боришини таъминлайди. Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг сиёсий ҳуқуқлари орасида энг муҳими давлат вакиллик органларига ва бошқа ҳокимият органларини тузишда фаол қатнашишини таъминловчи сайлов тизимидир. Шунинг учун Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 117-моддаси: «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари вакиллик органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадирлар. Ҳар бир сайловчи бир овозга эга. Ўз хоҳиш-иродасини билдириш, тенглиги ва эркинлиги қонун билан кафолатланади», деб уқтиради. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайловлар тўғрисидаги қонунларда сайловчиларнинг сайлаш ва сайланиш, сайловолди ташвиқоти олиб бориш ҳуқуқларини амалга оширишга зўравонлик, алдаш, таҳдид қилиш ёки бошқа йўл билан қаршилик кўрсатаётган шахслар, шунингдек, сохта сайлов ҳужжатлари тузган, овозларни атайин нотўғри санаб чиққан, яширин овоз беришни бузган ёки сайлов қонунчилигининг бошқа тарзда бузилишига йўл қўйган сайлов комиссияларининг аъзолари, бошқа мансабдор шахслар, сиёсий партияларнинг вакиллари Ўзбекистон Республикасининг қонунларига мувофиқ белгиланган жавобгарликка тортиладилар. Депутатликка номзод тўғрисида сохта маълумотларни эълон қилган ёки ўзгача тарзда тарқатган шахслар ҳам жавобгар бўладилар. 1994 йил 5 майда Ўзбекистонда «Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида» қонун қабул қилинди. У 21 моддадан иборат бўлиб, бошқа ҳамдўстлик давлатларида бундай қонун йўқ. Мазкур Қонунга асосан фуқаролар ўз сайлов ҳуқуқини бузувчи ташкилотлар, мансабдор шахслар устидан сайлов комиссияси, тегишли давлат органи, жамоат уюшмаси, мансабдор шахслар, судларга мурожаат қилиши мумкин. Бу ҳуқуқни бузувчилар Ўзбекистон Республикаси қонунлари асосида жазоланади. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва меъёрий қонунлари Ўзбекистон фуқароларининг тенг ҳуқуқлилиги тамойиллари доирасини аниқ-равшан кафолатлаган. Унда хотин-қизлар ва эркаклар тенг ҳуқуқлилиги, турли ирқ ва миллатга мансуб фуқароларнинг тенг ҳуқуқлилиги, республика фуқаролари ўз насли-насабидан, ижтимоий ва мулкий мақеидан, ирқи ва жинси, маълумоти, тили, яшаш жойи ва бошқа ҳолатларидан қатъи назар тенглиги кафолатланган. Ўзбекистоннинг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маданий ҳаётининг ҳамма соҳаларида фуқароларнинг тенг ҳуқуқлилиги тўла таъминланган. Фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари улар шахсий манфаатларини қондириш учун хизмат қилиш билан бирга жамоа, давлат, жамият манфаатдорлигини ҳам ўзида яққол акс эттиради. Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, ижтимоий ва давлат қурилишида реал демократияни ҳар томонлама кенгайтириб, ривожланган, маърифатли давлатлар сафига киришни асосий мақсад қилиб қўйган даврда инсон эркинлиги, фуқароларнинг демократик ҳуқуқ ва эркинликларини конституциявий қонунларда ифода этибгина қолмай, унинг ривожини, такомиллашувини шу мақсадда тузилган, тузилаётган давлат органлари, жамоат уюшмалари, кўнгилли ташаббускор ташкилотлар, улар олиб бораётган кўпқиррали фаолиятлар билан ҳам амалга оширмоқда, кафолатламоқда. Ўзбекистон Республикаси олий вакиллик қонун чиқарувчи органи - Олий Мажлис таркибида Инсон ҳуқуқлари бўйича вакил (омбудсман) тузилиб, бу нуфузли ташкилот ҳуқуқий мақомини белгилаб берувчи (апрель 1997 йил) қонун қабул қилинди.

Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини муҳофаза қилишнинг таъсирли воситасини барпо этиш, халқаро ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш ташкилотлари билан ҳамкорликни кенгайтириш, давлат муассасалари ходимлари ҳамда барча республика аҳолисининг инсон ҳуқуқлари бўйича маданиятини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий Марказини тузиш тўғрисида» 1996 йил 31 октябр Фармони эълон қилинди. Фармонга биноан Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Миллий Маркази давлатга қарашли таҳлил, маслаҳат, идоралараро ва мувофиқлаштириш органи ҳисобланиб, унга Конституция, қонунлар ва инсон ҳуқуқлари соҳасидаги умумэътироф этилган халқаро ҳуқуқ меъёрлари қоидаларини амалга ошириш стратегиясини ишлаб чиқиш, инсон ҳуқуқлари соҳасида Ўзбекистон Республикасининг халқаро ва миллий ташкилотлар билан ҳамкорлигини ривожлантириш, республикада инсон ҳуқуқларига риоя этилиши ва бу ҳуқуқларнинг муҳофаза қилиниши юзасидан миллий маърузалар тайёрлаш, давлат органларининг инсон ҳуқуқларини рағбатлантириш ва муҳофаза қилиш соҳасида таҳсил бериш, тарғибот, ҳуқуқий адабиётларни нашр этиш борасидаги фаолиятини мувофиқлаштириш, Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқларини амалга ошириш ва ривожлантириш бўйича маълумотларнинг ахборот базасини барпо этиш, давлат органларининг инсон ҳуқуқларини ҳимоя этиш ҳамда бу ҳуқуқларни муҳофаза этиш соҳасидаги фаолиятини такомиллаштириш юзасидан тавсиялар тайёрлаш, инсон ҳуқуқларини рағбатлантириш ва муҳофаза қилишнинг турли жиҳатлари юзасидан тадқиқотларни ташкил этиш, ўтказиш каби нуфузли, масъулиятли вазифалар юкланган.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили, Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Миллий Маркази каби ташкилотларнинг ташкил топиши, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш масалалари Ўзбекистонда таркиб топган демократик, инсонпарвар ҳуқуқий давлатнинг асосий функцияларидан биридир.

Ўзбекистон ижтимоий ва давлат тузуми томонидан республика фуқароларига инъом этилган кенг, ҳақиқий демократик ҳуқуқ ва эркинликларнинг ҳаётда тўла амалга оширилиши, жамиятимизни, ҳаётимизнинг ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётида фаол иштирокини таъминламоқда.

Ўзбекистон Республикаси ўзининг мустақиллигига эришган кунидан бошлаб инсон омилига эътиборни кучайтирди. Ўзбекистон фуқароларининг қонунчиликда белгиланган демократик, ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва шахсий ҳуқуқлари жаҳондаги маърифатли, ривожланган мамлакатларда ҳукм сураётган андозаларга мос тарзда амалга оширилмоқда.

Мустақиллик йилларида республикамизда инсон демократик ҳуқуқларига оид икки юздан ортиқ қонуний актлар қабул қилинди. Инсон ҳуқуқлари тўғрисида қонунчилик мажмуаси шаклланди. Ўзбекистон Республикаси мустақил, инсонпарвар давлат сифатида инсон ҳуқуқларига оид 57 та халқаро шартнома ва конвенцияларга аъзодир. Масалан, «Инсон ҳуқуқлари Умумжаҳон Декларацияси», «Болалар ҳуқуқлари тўғрисида конвенция», «Фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқлар бўйича халқаро пакт» ва ҳоказолар шулар жумласидандир.

Аммо шуни ҳам таъкидлаш кераки, республикада соҳага оид барча муаммолар ҳал этилди дейишга ҳали эрта. Инсон ҳуқуқларини тўлақонли таъминлаш қийин вазифа. Ўзбекистон Республикаси дунё ҳамжамияти олдида олган мажбуриятлар жуда мураккаб ва уларни бир ёки икки йилда биратўла ҳал қилиб бўлмайди. Хорижий мамлакатлар тажрибаси кўрсатганидек, мазкур мажбуриятларни бажариш жамиятда доимий равишда демократик ислоҳотлар ўтказилишини тақозо этади. Республика ижтимоий-сиёсий ҳаётининг барча соҳаларида амалга оширилаётган ислоҳотлар шуни кўрсатмоқдаки - ислоҳотлар жамиятимизда инқилобий ўзгаришларга олиб келмоқда. Кўппартиявийлик тизимини яратиш, икки палатали профессионал парламент ташкил этиш, суд-ҳуқуқ ислоҳотини ўтказиш, давлат тизимини шакллантириш каби вазифаларни мисол қилиб келтиришимиз мумкин.

Баҳодир ИСМОИЛОВ,
юридик фанлари номзоди

ЎЗБЕКИСТОНДА 2004 ЙИЛ САЙЛОВ КАМПАНИЯСИ ХУСУСИЯТЛАРИ

(Боши 1-бетда)

Сайлов участкалари туман, шаҳар ҳокимликларининг тақдимномасига биноан, округ сайлов комиссиялари томонидан тузилади. Ҳарбий қисмларда сайлов участкалари қисмлар ёки ҳарбий қўшилмалар командирларининг тақдимномасига биноан округ сайлов комиссиялари томонидан тузилади. Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида сайлов участкалари Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг тақдимномасига биноан Марказий сайлов комиссияси томонидан тузилади.

Сайлов участкалари камида олтмиш кун қолганида тузилади. Ҳарбий қисмларда, Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида, шунингдек, олис ва бориш қийин бўлган ерларда ҳам сайлов участкалари ана шу муддатда алоҳида ҳолларда эса истисно тариқасида сайловга камида беш кун қолганида тузилади.

Сайлов участкалари, қоида тариқасида, камида йигирма нафар ва кўпи билан уч минг нафар сайловчидан иборат этиб тузилади.

Овоз беришни ташкил этиш учун ҳар бир сайлов участкасига туман, шаҳар ҳокимлиги бино ажратади.

Округ сайлов комиссияси участка сайлов комиссиясининг ва овоз бериш биносининг жойлашган ерини кўрсатган ҳолда ҳар бир сайлов участкасининг чегаралари тўғрисида сайловчиларни хабардор этишни ташкил қилади.

Участка сайлов комиссияси округ сайлов комиссияси томонидан тузилади. Участка сайлов комиссияси сайловга камида қирқ кун қолганида 5 - 19 нафар аъзодан, шу жумладан, раис, раис ўринбосари ва котибдан иборат таркибда тузилади. Агар комиссия етти нафаргача аъзодан иборат таркибда тузилса, раис ва котиб сайланади. Участка сайлов комиссиясининг шахсий таркиби округ сайлов комиссиясининг қарори билан тасдиқланади.

Участка сайлов комиссиясининг сони зарур ҳолларда кўпайтирилиши ёки камайтирилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикасининг хорижий давлатлардаги ваколатхоналари ҳузурида участка сайлов комиссияси раисининг вазифаларини идора раҳбари амалга оширади.

Депутатликка номзодлар кўрсатиш учун сиёсий партия сайловга камида 70 кун қолганида Марказий сайлов комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши керак:

* партия раҳбари томонидан имзоланган сайловда қатнашиш тўғрисидаги ариза;

* Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг сиёсий партия сайлов кампанияси бошланганлиги эълон қилинган кундан камида олти ой олдин рўйхатга олинганлигини тасдиқловчи маълумотномаси;

* Имзо варақалари;

* Ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган ҳужжатлар тақдим этилгач, Марказий сайлов комиссияси сиёсий партия вакилига ҳужжатлар қабул қилиб олинган сана қайд этилган маълумотнома беради. Марказий сайлов комиссияси тақдим этилган ҳужжатлар асосида беш кунлик муддат ичида сиёсий партиянинг сайловда қатнашишига ижозат бериши тўғрисида узил-кесил қарор қабул қилади. Сайловда иштирок этувчи сиёсий партияларнинг рўйхати аризалар келиб тушиш тартибига қараб, марказий матбуотда эълон қилинади.

Зумрад ЙЎЛДОШЕВА,
ҳуқуқшунос

(Давоми бор)

БИЗДАН СЎРАГАН ЭДИНГИЗ

(Боши 1-бетда)

52-савол. Мажоритар сайлов тизимида, кўпинча, сайловлар бир мандатли округларда ўтказиладими ёки кўп мандатли округларда ўтказиладими?

Кўпинча, мажоритар тизимда, бир мандатли сайлов округларида сайловлар ўтказилади.

53-савол. Мажоритар сайлов тизимидан бошқа яна анча кенг тарқалган қандай сайлов тизимлари мавжуд?

Дарҳақиқат, мажоритар тизимнинг камчиликлари бўлганлиги боис, изланишлар натижасида, пропорционал сайлов тизими ишлаб чиқилган бўлиб, бу тизимда, партия ёки сайлов блоки, сайлов натижаларига кўра олинган овозлар миқдорига мос ҳолда, парламентда мандатга - жойга эга бўлади.

54-савол. Мажоритар тизим бир мандатли округлардаги сайловларда кўп қўлланилса, пропорционал сайлов тизими қайси ҳолларда кўпроқ қўлланилади?

Бу тизим доимо партия рўйхатлари бўйича овоз беришда қўлланилиб келинмоқда, шу боис ҳам у партиялар сайлов тизими ҳисобланади.

55-савол. Айрим давлатларда мажоритар ва пропорционал сайлов тизимларини аралашган, уйғунлашган ҳолда қўллаш ҳоллари ҳам мавжудми?

Ҳа, ҳақиқатан, бу икки тизим аралашган ҳолда қўлланилади, айни пайтда бундай қўллашнинг ҳам икки варианти мавжуд.

Биринчисида, асосан мажоритар тизим қўлланилиб, бироқ пропорционал тизим билан тўлдирилади. Бунда, масалан, парламентнинг қуйи палатасига депутатларнинг тўртдан уч қисми мажоритар, тўртдан бир қисми пропорционал сайлов тизими асосида сайланади. Иккинчисида эса, депутатларнинг ярми бутун мамлакатни қамраб олган бир мандатли округлардан мажоритар тизим бўйича, қолган қисми эса умумдавлат миқёсидаги партия рўйхатлари бўйича ўтказиладиган сайловларда сайланади. Бу ҳолда, сайловчи сайлов куни 2 та бюллетен олади, биринчиси бўйича мажоритар тизимга мувофиқ овоз беради, иккинчиси бўйича эса партия учун овоз беради.

56-савол. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг палаталари қандай номланади?

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 76-моддасида мустаҳкамланганидек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси икки палатадан иборат бўлиб: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси (қуйи палата) ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати (юқори палата) деб номланади.

(Давоми бор)

Кичик ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш мақсадида Пискент "Тадбиркорбанк" бўлимида соҳани имтиёзли кредитлаш жамғармаси ташкил этилган бўлиб, ушбу маблағлар ҳисобидан қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришни ривожлантиришга имтиёзли кредитлар ажратилмоқда.

Жумладан, банк бўлими томонидан жамғармага жорий йил 9 ойда ажратмалар шакллантирилди. Натижада тадбиркорлар томонидан банк бўлимига ҳеч қандай эътирозлар бўлмади. Маблағларни мақсадли ишлатиш бўйича эса доимий мониторинг ўтказилган.

Суратларда: компьютерда А. Абдужамбулов; Р. Воҳидов тадбиркорлар билан суҳбатлашмоқда.

Ғулом ХИДИРОВ
олган суратлар

Ўзбекистон халқ шоири Тўра Сулаймон 70 ёшда

«ГЎРЎҒЛИ СУЛТОН БИР ЁН...»

Адабиётшунос олим Иброҳим Ҳаққул билан суҳбат

- Иброҳим ака, ўткинчи дунёнинг ишлари тўғрисида «давра суҳбати» қизғин тус олган чоғларда негадир гап айланиб Тўра Сулаймонга тақалиб қолади. Эркин акам мақтайди, Сиз таърифлайсиз. Келинг, суҳбатимизни бевосита Тўра Сулаймондан бошлайлик.

- Мен бир қадар «қадимчи»ман - қонида мумтоз туйғулар сақланган, кўнгли ўтмиш аждодларимизга хос порлоқ хислат ва фазилатлардан ёришган ижодкорларни яхши кўраман. Чунки улар, энг аввало, худпарастлик ва риёкорликдан уялишади. Айниқса, сохталик ва сохтакорликдан ҳазар этишади. Шўро замонидаги қаллоблик ва ҳавойиликлар қоралланган бир шеърида Тўра ака:

Не учундирким бу элда
саодат сохтадин сохта,
Хиёнат авжида, Ёраб,
диёнат сохтадин сохта,

деганлар. Умуман, Тўра Сулаймоннинг ҳаётга қарашидаги ростлик, табиийлик доимо менга ёққан. Шеърларидаги соддалик жозибаси юпанчли. Баъзан тасвирда сакталик шундоқ кўзга ташланиб турса-да, ясамалик, сунъийлик йўқ... Набижон, мен Тўра Сулаймон билан сиз қадар яқин бўлмаганман. Эҳтимол, у кишининг шахсини ҳам сизчалик яқиндан билмасман. Лекин шеърлари, китоблари орқали мен Тўра аканинг шахси, табиати, инсоний фазилатлари хусусида етарли даражада тасаввур ҳосил қилганман. Румий бобомиз: «Қандай бўлсанг, шундай кўрин, қандай кўринсанг, шундоқ бўл!», деган ҳикматли бир фикрни айтганлар. Назаримда, Тўра Сулаймон худди шу «қоида»га амал қила олган, ҳаётда ҳам, ижодда ҳам имкон қадар шу талабдан чекинмай яшаб келаётган бахшитабиат бир шоирдир. Унинг бахшилиги - ҳақиқат ва яхшилик ахтаришда, ҳақиқат, адолат излаш тўхтаса, сўзнинг, шеърнинг ҳеч нимага арзимаслигини бехато англашида. Оллоҳ унга оддий одамлар ишқи, дарди, орзу-ю армонлари билан тўлган бир юрак ато этган. Унинг Миртемирдай беназир бир шоирнинг этагини тутиб, ўзини ўтга-чўғга урavermaслигини ҳам тасодиф демаслик керак. Буларнинг бари холислик, содиқлик, донишмандлик белгилари. Тўра Сулаймоннинг шеъриятда ўрин ва мавқе талашганини, адабий танқид ижодига бундоқ қайрилиб қарамаса ҳам унинг оғринганини ҳеч ким кўрмаган ва сезмаган. Ҳозирги давр учун бу ҳол ноёбдир.

- Илгари «қишлоқ прозаси» деган гаплар бўларди. Агар «қишлоқ поэзияси» ҳақида гап кетса, Тўра Сулаймонни «яловбардор» этиб қўйиш мумкинми?

- Мен Тўра акани камтарлик, хокисорлик ва самимиятда сира «роль» бажармайдиган одам деб биламан. Шеъриятдаги энг яхши хусусият ва фазилатларнинг тамал тоши ҳам эҳтимол мана шундадир. Одатда «режа ва мажбурият» бўйича шеър ёзадиганлар «яловбардорлик»ка интилишади. Тўра Сулаймон эса кайфият кутиб, кўнгилга таслим бўлиб, ғамғуссани шаробдай симириб юрадиган бир шоир. Тўғри, у қишлоқ ва қишлоқ одамларининг аҳволи ҳақида ёзади. Аммо «мана бу руҳий ҳолат қишлоққа», «мана бу юрак изтироби шаҳарга тегишли» деб ўйламайди-ку!

Сувлар ҳам тиниди сунбула келиб,
Тиниб-тиниқмади бу кўнглим, ҳайҳот.
На баҳор, на ёздан, на тўкин куздан
Ҳечам қониқмади бу кўнглим, ҳайҳот.

«Қисмат» деб аталган шеърдан келтирилган ушбу парчани ўқиганда қишлоқ суврати ҳеч кимнинг хаёлига келмайди. Ҳол ва ҳолат жой танламайди, манзил суриштирмайди. Мавзуларга кўра иш юритиш, ҳаммага маълум гаплардан шеър тўқиш - шеъриятнинг вазифаси эмас. Шу ўринда яна бир гапни айтай. Маълумки, шоирлик, ёзувчилик

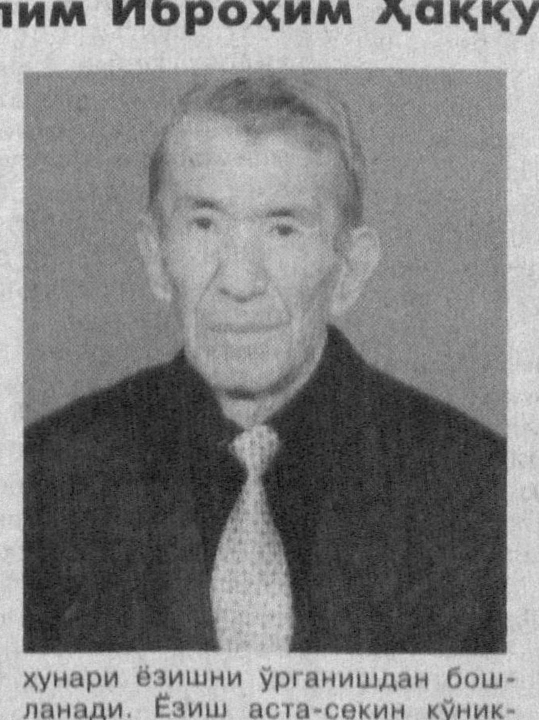

ҳунари ёзишни ўрганишдан бошланади. Ёзиш аста-секин кўникмага айланади. Ёш бир жойга етиб боргач эса ёзиш энди узоқ давом этган касалликка ўхшаб қолади. Ана шундай бир пайтлар туппа-тузук асарлар яратиб эътибор топган ижодкорлар ҳам ёзмаса туролмайдиган аҳволга тушишади. Бу «босқич»га омон-эсон кўтарилиб олган адиб ёки шоир, асари одамларга керакми-йўқми, бадиий савияси баланд-ми-пастми - булар билан қизиқиб ҳам ўтирмайди, фақат ёзади, холос. Шунинг учун бадиий ижодда ёзишни ўрганишмас, балки уни тўхтатиш қийин десак хато бўлмайди. Бу ҳақда Р. Тагорнинг «Сўнгги достон»ида мана бундай фикр билдирилган: «Ижодкор қўл остида яхши нарсалар нечоғлик оз бўлса, шунчалик яхши, чунки улар бисёр бўлса, қадри тушиб, ўртамиёна бўлиб қолади... Узоқ ижод қилувчи шоирларнинг асарлари ҳар қандай фазилатдан маҳрум бўлади. Бундай шоирлар ўтмишига ўғрилик қилиб, ўғрилик молини қабул қилувчилар даражасига тушиб қолишади...». Шоир ўтмишига хиёнат этмаслиги учун ичдан ўзгариб, тинимсиз равишда руҳан илгарилаши, янгиланиб бормоғи лозим. Тўра Сулаймон ижоди мана шу томондан ҳам эътиборга молик. Ўтган йили «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компаниясида босилган унинг «Сайҳон» китобидаги ботиний кўтарилиш эса қувонарли.

- Эркак киши йиғлашдан уялиши керакми? Менимча, Тўра акам «Тополмасман» шеърини йиғлаб ёзган:

Излай-излай ҳориб бўлдим, сенсиз
ёлғиз ғариб бўлдим,
Энди босган изларингни тўрт томондан
тополмасман...

- Қалби бор, дарди ва армони бор эркак йиғлаши мумкин. Нега йиғламаслик керак? Қолаверса, бу дунё ҳақиқий шоирни қачон йиғлатмаган ва қачон ингратмаган?! Акс ҳолда, Алишер Навоий ҳазратлари:

Демангиз аҳбобким, қилмасмусен бас
йиғламоқ.
Ким, манга тенгри насиб этмиш
туганмас йиғламоқ,

деб ёзмасдилар. Бундан ташқари, юракка ларза соладиган шеър кўпинча улкан йўқотиш, ажратиш ва жудоликлардан туғилади. Ана шунда шоирнинг ички оламида кутилмаган бир эврилиш содир бўлади - Сўз, оҳанг, ҳаттоки, кўз ёш ҳам ўз-ўзидан қуйилиб келади. Шеър - дил ва тақдир изҳорига айланади ва бундай шеърларда шоирнинг характери, қиёфаси, таржимаи ҳоли ёрқинроқ, таъсирчанроқ бўёқларда зуҳурланади... Ўз шеърхонини топиш, йиллар давомида уларнинг ишончини оқлаш учун ўзига хос шоир - нафаси, нигоҳи, кайфият ва ҳолатлари бошқага ўхшамайдиган, шахсий фазилатлари билан ўзга қаламкашлардан ажралиб турадиган салоҳият бўлмоғи керак. Шулар бор Тўра акада. Унинг кўнгли гоҳ дарвешвашликни хушласа, гоҳида бахшиёна дардчил оҳангларга йўл очади.

- Иброҳим ака, Сизнинг назарингизда Тўра Сулаймон қадрини топганми?

- Муҳаммад Фузулий: «Жоҳилнинг ноз-неъматга кўмилиб яшаши ва олимнинг фақиру ҳақирликда кун ўтказиши ғазабдан ҳам, меҳрибонликдан ҳам эмас, балки Оллоҳ ҳикматининг сирлари туфайлидир», дейди. Менимча, Тўра ака шу сирларни жуда яхши фаҳмлайди. Таъма ҳирслари тийилган қаламкашда ҳавас қилса арзигулик бир кенглик ва табиийлик бўлади. Унинг учун энг дахлсиз қадр ва эъзоз-қаноат, ўз меҳнатининг завқи, фикрий ҳамда руҳий турғунлик ботқоғига тушиб қолмасликдир.

Гўрўғли Султон бир ён,
Тўра Сулаймон бир ён,

деган байтни эсланг. Бундай шоҳона кайфиятга етишган шоир андак-мундак илтифотларни назарга ҳам илмайди. Тўра Сулаймон - Сирдарёнинг истеъдодли ва эркин ўғлони, Ўзбекистон халқ шоири. Қалби қуриб, виждони бужмайиб қолгани йўқ. Энг муҳими - мана шу...

- Сўнгги пайтларда баъзи ижодкорлар: «Адабиёт бўлмаса ҳам ҳаёт давом этаверади. Шеърсиз ҳам яхши яшаш мумкин», дея бемалол гапирадиган, бошқаларни ҳам шунга ишонтиришга уринадиган бўлишди. Сиз нима дейсиз?

- Буюк Чўлпон ёки Фитрат домладан ошириб нима ҳам дердим?! Адабиётсиз яшашни кўзлаш - миллат қисмати, маърифат, маънавият, руҳоният борасидаги фикрларнинг бари омонат ва кераксиз деганидир. Адабиётга хиёнат қилган, шахсий манфаатлари учун шеъриятни сотган, ижодий имконият ва қувватини бой бериб бўлган «аллома»гина шеърсиз яшашга кимларнидир ишонтирмоғи ёки шунга даъват этмоғи мумкин. Ҳолбуки, Адабиётга ишонч жуда мустаҳкам, диний-илоҳий ишонч қадар безаволдир. Агар шундай бўлмаганда эди, биз сиз билан бир камтарин, камсуқум шоирнинг ижоди ҳақида сўзлашиб ўтирмасдик. Ва Тўра Сулаймоннинг адабиётдан ажралган, шеъриятдан айро ҳаётни шунчаки тасаввур ҳам этолмаслигига қатъиян инонмасдик.

Суҳбатдош: Набижон БОҚИЙ

ТУРКМАН САНЪАТИ НАМОЙИШИ

Ўзбекистон Бадиий академияси Замонавий санъат марказида «Туркман тасвирий ва анъанавий санъати» мавзуида кўргазма очилди.

Кўргазма асосан X1X-XX асрлар туркман амалий санъати асарларидан иборат. Булар гиламлар, анъанавий тўқимачилик намуналари ва кийим-кечаклар, бош кийимлар, Туркманистоннинг турли ҳудудлари заргарлик буюмларидир.

Туркман гиламлари жаҳонда жуда машҳур. Кўргазмага ташриф буюрганлар туркманлар учун гилам гўзаллик, меҳр ва бахт мезони эканлигига яна бир бор гувоҳ бўлади.

Шунингдек, кўргазмада турли матолар намойиш этилмоқда, туркман заргарлик буюмлари билан ҳам танишиш мумкин.

Кўргазмадан Ўзбекистон Бадиий академияси Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институтини битирган туркманистонлик қатор мўйқалам усталарининг ижодий ишлари ҳам ўрин олган.

Ўзбекистон – умумий уйимиз

Помуқ-Қашқадарё вилоятининг чекка қишлоқларидан бўлиб, бу ерда 15 мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Асосан туркманлар яшайдиган бу ҳудудда чорвачилик билан бирга деҳқончилик ҳам ривож топган.

ПОМУҚДА ДЎСТЛИК БАЙРАМИ

Помуқ қишлоғига кириб боришингизда улкан тут дарахтига кўзингиз тушади. Помуқликларнинг таъкидлашларича, ушбу дарахтнинг экилганига 150 йилдан ортиқ вақт бўлган. Буюк Ипак йўлида жойлашган бу ҳудуд орқали карвонлар тўхтаб ўтадиган макон бўлганлиги учун бу ерда экилган 7 та тут дарахтининг ёнида 7 ҳовуз бўлиб, йўловчилар дам олиб ҳордиқ чиқаришган. Кейинчалик вақт ўтиши билан экилган тутлардан атиги 1 тупи қолган. Қудуқлар эса кўмилиб кетган. Айтишларича, ушбу тут дарахтини «паловхўр тут» деб ҳам аташаркан. Негаки, бу тутни эккан отахон келаётган меҳмонларга дастурхон очиб, ош дамлаб берган. Шу-шу асрлардан гувоҳ берувчи бу дарахт «паловхўр тут» номини олган.

Яқинда Помуқда бўлганимизда ажойиб тантанага шоҳид бўлдик. Баҳористон иқтисодиёт касб-ҳунар коллежида ўтказилган дўстлик учрашувида ўзбек ва туркман тилларида янграган куй-қўшиқлар барчани лол қолдирди. Коллежнинг ижодкор ўқитувчиси Асад Сафаровнинг «Умидли дунё» китоби тақдимоти бўлиб, шеърларидан намуналар ўқилди. Хусусан, ҳамқишлоқларига бағишланган «Помуқ» қасидаси кўпчилик эътиборига тушди.

Бугунги кунда илм даргоҳида 7 йўналиш бўйича 450 нафар талаба таҳсил олишмоқда. Шу куни ўтказилган дўстлик фестивалида «Баҳористон гуллари» санъат дастаси ижрочилари ўзбек ва туркман тилларида қўшиқлар айтиб, икки халқ ўртасидаги биродарлик ва дўстликни тараннум этдилар. Меҳнат фахрийси Нурмамат Рустамов, «Чаманзор» қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Амир Хўжанов, «Чандир» қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Атавулла Тўраевлар сўзга чиқиб, икки халқ дўстлиги ҳақида илиқ гапирдилар.

Шуни ҳам алоҳида эътироф этиш керакки, Помуқ чўлларига туташиб кетган «Аланг», «Зеварда», «Кўкдумалоқ» газ конларидан олинаётган нефт маҳсулотлари мамлакатимиз иқтисодиётини мустаҳкамламоқда. Бир неча йилдан буён меҳнат қилаётган Бўрон Рўзиев асли туркман фарзанди. У айни пайтда Муборак газ конлари бошқармасида самарали меҳнат қилиб, муносиб тақдирланди. Унинг кўксини «Ўзбекистон Қаҳрамони» олтин юлдузи безаб турибди. Ҳа, бу юксак унвонга ўзининг фидокорона меҳнати билан эришган Бўрон оға айни пайтда ёшларга устозлик қилмоқда.

С.ШАВКАТОВ

Суратларда: 1.«Ўзбекистон Қаҳрамони» Бўрон Рўзиев; 2.«Муборак кони» раҳбари Ойбек Абдуллаев, муҳандис Рафаэл Ҳамроев ҳамда касаба уюшма қўмитаси йўриқчиси Марат Шоҳимардоновлар ғалдаги режалар ҳақида суҳбатлашмоқда.

Нурбек СУЛТОНОВ олган суратлар

Хабарлар оқимидан

БОЛАЛАР СЕВГАН ЎЙИН

Ўзбек миллий спорт турларидан бири ҳисобланган ланка ўйинига айниқса, болакайлар қизиқиш билан ёндошадилар. «Ўзбектелефильм» сутдиясининг режиссёри Эргаш Нормуродов томонидан янги яратилган ҳужжатли фильм айнан болалар севган шу ўйингга бағишланади.

«Ланка ўйини» деб номланган мазкур экран асари қизиқарли лавҳаларга бой. Юмористик тарзда акс этган ўйин жараёнлари ҳам томошабин эътиборини ўзига тортади.

Ушбу постановка орқали ланка ўйинининг ўзига хос афзалликлари, киши соғлиғи учун фойдали томонларини билиболиш қийин эмас. Студия республикамизда болалар спортини ривожлантириш дастури доирасида яна қатор фильмларни суратгаолишни режалаштирди.

ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАГА ТАРАДДУД

Келгуси 2005 йилда Японияда очиладиган халқаро кўргазма Марказий Осиё билан кунчиқар мамлакат халқлари ўртасида қарор топган дўстлик ва маданий алоқалари намойишига айланади. «Ўрта Осиё ва Япония» деб номланган мазкур нуфузли экспозиция экспонатлари ҳам ана шу мақсадга хизмат қилади.

Ушбу йирик маданий тадбир олдидан қатор ҳайрли ишларга қўл урилди. Марказий Осиёга бағишланган энциклопедик нашр тайёрлашга ҳам киришилди. Бир гуруҳ япон мутахассис олимлари изланиш билан юзага келадиган мазкур китобга Япониядаги Соко университети профессори Кисао Комацу муҳаррир этиб тайинланди.

Бу япон тадқиқотчиси Марказий Осиё тарихининг билимдони сифатида ҳам яхши танилган. Шу сабабли у республикамизга ташриф буюриб, Ўзбекистон жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетида қизиқарли маърузалари билан чиқди. Талабалар билан уюштирилган давра суҳбатлари ҳам кўпчилик эътиборини ўзига тортди.

ЯХШИ ТААССУРОТ ҚОЛДИРДИ

Ўзбекистонда тасвирий санъат миллий фестивали давом этмоқда. Ушбу маданий тадбир доирасида ташкил этилган картиналар кўргазмаси эса томошабинларда яхши таассурот қолдирди.

Мамлакатимизнинг кўзга кўринган мўйқалам усталарининг энг яхши асарларидан ташкил топган мазкур экспозицияни Ўзбекистон Бадиий академияси ҳамда «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси уюштирди.

Бу қизиқарли кўргазма ниҳоясига етган куни катта давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда кўргазмани намойиш қилиш давомида амалга оширилган маданий тадбирлар сарҳисоб қилинди.

«XX аср Марказий Осиё тасвирий санъати: анъаналар, муносабат, мулоқотлар» деган номда янги чоп этилган китобнинг тақдимоти ҳам ташкил этилди.

Ушбу кўргазмани Россия Федерацияси пойтахти Москвада ҳам кўрсатиш тараддуди кўрилмоқда.

АНСАМБЛ АМЕРИКАГА БОРАДИ

«Олтин мерос» халқаро жамғармаси ҳузурида рақс ансамбли ҳам фаолият кўрсатмоқда. «Муножот» деб номланган бу ижодий гуруҳ томонидан кўрсатилаётган томошалар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Ансамбл янги тайёрлаган концерт дастури устида жиддий иш олиб борилди. Унинг дастлабки томошабинлари Тошкентдаги биринчи мурувват уйи тарбияланувчилари бўлишди.

Меҳр ва мурувват йилига бағишланган мазкур томоша халқ ижодий меросидан ўрин олган жозибали қўшиқ ва лапарларни ўз ичига олди.

Ушбу дастур янги тароналар билан бойитилади. Шундан сўнг «Муножот»чилар Американинг «Нью-Йорк шаҳрида ўтказиладиган халқаро маданий кўргазма кунларида ўз ижрочилик маҳоратларини намойиш этадилар.

А.АЛИЕВ

Футбол

Мана, ниҳоят, 2006 йилда Германияда ўтказиладиган Жаҳон чемпионатига йўлланма берувчи биринчи босқич – Осиё қитъаси гуруҳ баҳслари поёнига етди. Ўзбекистон терма жамоаси ўз олдига қўйилган минимум вазифани сафарда Ироқ билан кечган ўйинда уддалаб қўйганлигидан, албатта, хабарингиз бор. Шу боис Хитой Тайпейи билан бўладиган сўнгги тур учрашувининг якуний турнир жадвалига ҳеч қандай таъсири йўқ эди. Табиийки, ўйин ҳам шунга яраша мазмун касб этди.

БИРИНЧИ БЎЛИМГА – «5» БАҲО!

лекин иккинчи бўлим ҳақида нима дейиш мумкин?

Суриялик ҳакам Мухсин Басманинг хуштаги чалиниши биланоқ майдонда тўп сураётган жамоаларнинг қай бири фовариту, қай бири аутсайдер эканлиги маълум бўлди-қолди. Кечроқ ташриф буюрган томошабинлар жойлашиб ўтириб олмай туриб, стадионни қувончли ҳайқириқ тутиб кетди. Жуда тезкорлик билан амалга оширилган комбинация натижасида Александр Гейнрих меҳмонлар дарвазабони Лю Кун Жини тўпни тўрдан олиб чиқишга мажбур қилди.

Ҳисоб очилди! Энди мухлислар терма жамоамизнинг ҳар бир ҳужумидан гол кута бошлашди. Ва айтиш мумкинки, ҳеч қанча фурсат ўтмай уларнинг башоратлари ижобат бўла бориб, бирин-кетин голлар ёмғирини кўришга мушарраф бўлдик. Жамоа сардори Миржалол Қосимов иккинчи тўпни дарвазага киритган бўлса, Максим Шацких пеналтини аниқ бажариб, ҳисобни 3:0 га етказди. Кейин эса Л.Кошелев ва яна М.Қосимов кетма-кет икки голга муаллифлик қилишди.

Шу тариқа биринчи бўлим 5:0 ҳисобида бир томоннинг шак-шубҳасиз устунлигини намоён қилган ҳолда ўз якунига етди. Тўғриси, тажрибали ўйинчилар олиниб, уларнинг ўрнига ёш футболчилар туширилади, деб ўйлагандик. Чиндан ҳам тайм бошидаёқ биринчи алмашинув юз берди. Марказий ҳимоячи Бахтиёр Ашурматов ўз ўрнини ярим ҳимоячи Темур Копадзега бўшатиб берди. Бу мураббийлар ҳужумни янада кучайтиришга қарор берганларидан дарак бергандек эди. Меҳмонлар ҳам иккинчи таймни янги дарвазабон билан бошлашди.

Сониялар бир-бирини қувиб, дақиқаларга айланиб бораверди-ю, аммо негадир эпақали ҳужум уюштирилмади. Нисбатан қулай деб аташ мумкин бўлган вазиятлар ҳам чиппакка чиқди. Орадан ўн беш дақиқа ўтди. Ва ниҳоят 16-дақиқада меҳмонларимиз илк бор Е.Сафонов қўриқлаётган дарвозага тўпни аниқ йўналтирдилар. Буни хатто томошабинлар ҳам ҳайрихомуз олқишлаб қўйишди. Лекин бу ҳали холва эканлиги уч дақиқа ўтар-ўтмас маълум бўлди. Марказдан, айнан Б.Ашурматов позициясидан дарвоза томон ёриб кирган меҳмонларимиз биринчи жавоб тўпини киритдилар.

Энг қизиғи, ўйиннинг боришига ва мантиқига зид туғилган бу голдан кейин терма жамоамиз хатти-ҳаракатида аллақандай эскидан таниш пала-партишлик кўзга ташланди. Шундай кучсиз жамоа билан-а? Наҳотки? Во ажабо! Ҳам савол, ҳам таажжуб аралаш саволларга жавоб эса ҳадеганда топилавермади. Чиндан ҳам бу кишини ҳайратга соладиган ҳолат эди. Ҳамма ушбу учрашув тақдири биринчи бўлимдаёқ ҳал қилиб бўлинганини билиб турса-да, футболчилар нега ўйнамай қўйганликларини, яна ҳам тўғрироғи, ўйнолмай қолганлари сирини билолмай ҳайрон эди. Яна икки алмашув—Владимир Шишилов ва Марат Бикмаевнинг майдонга тушурилиши ҳам ҳеч қандай ўзгариш ясамади. Ҳайриятки, 83-дақиқада тиниб-тинчимас Миржалол Қосимов ушбу учрашувда ўзининг хеттрикини нишонлаб, томошабинларни стадионни норози кайфиятда тарк этишдан асраб қолди.

Нега шундай ҳол юз берди? Нима, бу мураббийларнинг ўзига хос тактикасими ёки футболчиларнинг масъулиятсизлигими? Лоақал ушбу ўйин 2004 йилнинг энг сўнгги халқаро учрашуви эканлигини, мухлислар келгуси баҳоргача ўз севимлиларини кўрмасликларини инобатга олиш керак эди. Афсуски, ундай бўлмади.

Шу ўринда бир гап. Мураббийлар ушбу ўйинга Қаршининг «Насаф» ҳужумчиси Зафар Холмуродовни ҳам жалб қилганлари ҳолда негадир уни майдонда синаб кўришни ўзларига эп кўрмадилар. Бизнингча, жароҳати ҳали тўла тузалмаган Шишеловдан кўра Зафарни синаб кўриш фойдалироқ эди. Ҳар ҳолда эртани ҳам ўйлаш керак-ку...

Яна бир мулоҳаза. Чамаси «Пахтакор»нинг уч футболчиси – Кошелев, Кирян, Копадзе бугунги миллий терма жамоа талаблари даражасида ўйин кўрсата олмаётир. Маҳорат бобида ҳам, тажриба борасида ҳам улар бошқа шерикларидан анча орқада қолиб кетгандек таассурот уйғонмоқда. Мураббийлар ана шу масала устида ҳам бош қотирсалар ёмон бўлмасди. Чунки олдинда бундан-да масъулиятли учрашувлар турибди. Шу йил 9 декабрда келгуси йилнинг энг йирик халқаро турнири – гуруҳ ғолибларининг навбатдаги рақиблари қайси жамоалар бўлишини аниқлаб берувчи қуръа ташлаш маросими бўлади. Ўзбекистон қайси термалар билан бир гуруҳни ташкил қилади? Ҳадемай биз буни билиб оламиз.

Гуруҳ ғолиблари орасида: Саудия Арабистони, Баҳрайн, Корея Халқ Демократик Республикаси, Жанубий Корея, Япония, Эрон каби кучли жамоалар бор. Улар икки гуруҳга бўлинган ҳолда Жаҳон чемпионатига бориш ҳуқуқини берувчи 4,5 та йўлланма учун кураш олиб борадилар. Соддароқ қилиб айтганда, гуруҳда биринчи-иккинчи ўринни олган тўрт жамоа тўғридан-тўғри йўлланма эгасига айланади. Сўнг гуруҳда учинчи ўринни банд этган термалар ўзаро учрашиб, ғолиб чиққан жамоа Марказий Америка вакили билан орани очди қилиш учун жангга киришади. Шундай қилиб муваффақият қозонган команда ўзига берилган ярим имкониятни бутун қилиб олади.

Кўриниб турибдики, имконятлар етарли. Ҳамма гап ундан қандай фойдаланишда. Бунинг учун ҳал қилувчи турнирга яхши спорт формасида, энг кучли таркиб билан етиб бориш талаб этилади. Ўйлаймизки ва умид қиламизки, Равшан Ҳайдаров ҳамда Юрген Гёде миллионлаб футбол ишқибозлари интиқиб кутаётган ушбу ғалабани бизга тортиқ этадилар.

З.РИХСИЕВ

Якуний жадвал

	Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1.Ўзбекистон	**6**	**5**	**1**	**0**	**16-3**	**16**
2.Ироқ	6	3	2	1	17-7	11
3.Фаластин	6	2	1	3	11-11	7
4.Хитой Тайпейи	6	0	0	6	3-26	0

ҚИЛИЧБОЗЛАР БЕЛЛАШУВИ

«Пахтакор» спорт мажмуида қиличбозлик бўйича Ўзбекистон кубоги учун очиқ мусобақа давом этмоқда.

Рапирачилар баҳсида ўн саккиз нафар спортчи ғолиблик учун куч синашди. Финалга чиққан андижонлик Рустам Дўстмуҳаммедов ҳамда пойтахтлик Искандар Баширов ўртасидаги баҳс 15:12 ҳисобида Андижон вакили фойдасига ҳал бўлди.

Қолган совринли ўринлар Тошкент шаҳри вакиллари - Рустам Иброҳимов ҳамда Ҳожиакбар Каримовга насиб қилди.

Аёллар ўртасидаги баҳслар қизғин давом этмоқда.

РУСЛАН ЯНА ҒАЛАБА ҚОЗОНДИ

Профессионал бокс бўйича юртимиз шарафини муносиб ҳимоя қилаётган ўта оғир вазнли чарм қўлқоп устаси - Руслан Чагаев навбатдаги ғалабасини нишонлади.

Германиянинг Куксхавен шаҳрида ташкил этилган бу галги жангда ўзбекистонлик чарм қўлқоп устаси Хорватия вакили Асмир Войнович билан куч синашди. Беллашувда Русланнинг аниқ ва кучли зарбалари хорватиялик боксчини анча қийин аҳволга солиб қўйди. Оқибатда Асмир Войновичнинг мураббийлари тўртинчи раундда рингга оқ сочиқ ташлаб, ўз шогирдининг мағлубиятини эътироф этишди.

Профессионал рингдаги дастлабки жангини 1997 йилнинг 21 августида ўтказган Руслан Чагаев бугунги кунда кам сонли енгилмас профессионал боксчилардан ҳисобланади. У ўн беш жангдан ўн тўрттасини ўз фойдасига ҳал қилган, бир учрашувда дуранг натижа қайд этилган, ўн икки жангни муддатидан олдин якунлаган.

(ЎзА)

Оммавийликдан маҳорат сари

СУПЕРМАРАФОН

Ўзбекистон Республикаси маданият ва спорт ишлари вазирлигида Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 12 йиллигига бағишланган Бутунўзбек марафонини ўтказишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Оммавийликка хизмат қилувчи супермарафон мусобақалари 23 ноябрда бошланиб 5 декабрда ниҳоясига етади. У тўрт босқичдан иборат бўлиб, биринчи босқичда қишлоқ ва маҳаллалар аҳолиси қатнашади. Кейинги босқич туман маркази томон йўл олса, учинчи босқичда туман вакиллари вилоят маркази томон марафонни давом эттирадилар. Ва ниҳоят, сўнгги босқичда вилоят терма жамоаси (12 кишидан иборат) вакиллари пойтахтимиз томон марафонча югурадилар. Шу тахлит бутун республика бўйлаб югуриш мусобақалари давом этиб, у уч йўналишда олиб борилади.

Нукус, Хоразм, Бухоро, Самарқанд. Жиззах, Гулистон, Тошкент -биринчи йўналиш бўлса, Термиз, Қарши тарафлардан йўлга тушган марафончилар иккинчи йўналишни ташкил этади. Андижон, Наманган, Фарғона, Ангрен йўллари бўйлаб учинчи йўналишда марафон югуришлари бўлиб ўтади. Марафон давомида юзлаб енгил атлетика мухлисларининг супермарафонга қўшилиши кутилмоқда.

Вилоятлардан йўлга тушган марафончилар 4 декабр куни пойтахтга етиб келадилар. 5 декабр куни сўнгги ҳал қилувчи баҳслар 12 километрлик Масофада Тошкент кўчалари бўйлаб ўтказилади. Марафоннинг финиши Амир Темур хиёбони қилиб белгиланди.

А. МАМАЖОНОВ

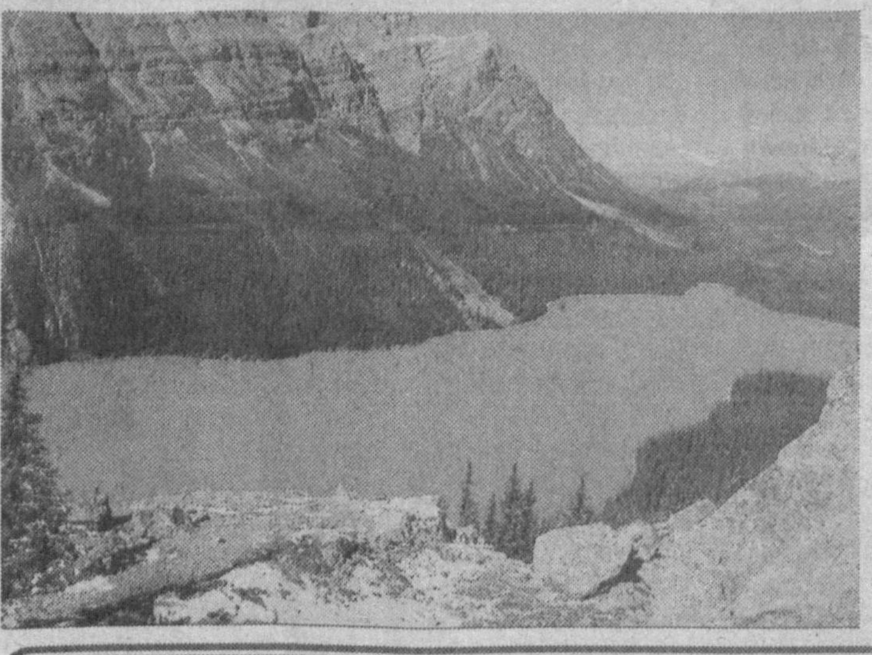

Жаъфар Абубакр Шиблий Шарқнинг буюк авлиёларидандур. Унинг ота-боболари асли ўратепалик бўлиб, кейинчалик Бағдодга кўчиб боришган. Шиблий 861 йили шу ерда таваллуд топган. Отаси Юнус Аббосий халифаларнинг хос ҳожиби бўлган. У Ҳайри Нассождан таълим олиб хирқа кийган, Жунайд Бағдодийнинг суҳбатидан файз топган.

АБУБАКР ШИБЛИЙ

Ўзининг таъкидлашича, йигирма йил турли ровийлардан ҳадис ёзиб олиш, йигирма йил фиқҳ асосларини ўрганишга умр сарфлаган. Шиблийга ҳадисларни Муҳаммад Ибни Бассорийдан ривоят қилган. Кейинчалик эса Абубакр Абҳарий, Абубакр Розий, Абусаҳл Саълуний, Хусайн бинни Аҳмад Саффоф ва бошқалар ундан ҳадис ривоят қилганлар. Ҳақ йўлига ўта берилгани ҳамиша илоҳий шавқ даражасида юргани учун халқ уни телба деб, бир неча бор жиннихонага олиб бориб ташлаганлар. Лекин уни барча буюкларнинг буюги деб эътироф этишган. Абдураҳмон Суламий, Абулқосим Каширий сингари сўфизм донишмандлари Шиблийнинг ноёб фазилат ҳамда хислатлари ҳақида ғаройиб ҳикоятлар ёзиб қолдиришган. Нақл қилишларича, кунлардан бир куни Шиблийни икки учида оташ ловиллаётган чўб кўтариб бораётганини кўриб қолишибди.

– Ҳой Шайх, бу оловлар билан нима қилмоқчисан, – сўрашибди халқ.

– Бу оташнинг бири билан дўзахни ёқаман, иккинчиси билан эса жаннатни куйдираман, токим халқ Оллоҳ номи билан яшайдиган бўлишсин, – жавоб берибди Шиблий.

Навоийнинг таъкидлашича Жўнайд «ҳар бир қавмнинг тожи бор, бу қавмнинг тожи эса Шиблийдир», деган экан.

Шайхдан кўплаб китоблару ҳикматлар қолган. Шиблий 956 йили 87 ёшида вафот этган. Унинг ҳоки Бағдод яқинидаги Ҳизрон қабристонидадир.

Хўжанд атрофи, Ўратепа ҳамда Тошкент вилоятида Шиблий номидаги мавзелар, қишлоғу гузарлар учраши ҳам бу буюк донишманднинг Мовароуннаҳрдан эканлигини тасдиқлайди.

* * *

Шиблий Абдураҳмон Хуросонийга айтди: Эй Хуросоний, Шиблийдан ўзгани ёлғиз Оллоҳ деганини эшитдингми? Хуросонлик айтди: Мен бирон кун Шиблийнинг Оллоҳ деганини эшитмадим. Шиблий беҳуш бўлиб йиқилди.

* * *

Жума ўгитлари

Абдураҳмон Хуросоний дебдурки, биров Шиблий уйига келди ва эшик қоқди. Шиблий бош-оёқ яланг эшик кейнига келиб сўрдиким: кимни тилайсен? Деди: Шиблийни. Шиблий дедиким (кофир бўлиб ўлди, Оллоҳ унга раҳм қилмади).

* * *

Ва дебдурки, зоҳир кўзни ҳаромлардан, ботин кўзни Оллоҳдан бошқасига назар солишдан асранг.

* * *

Шиблийдан сўрадилар: Қайси нима ажаброқ? Деди: ул кўнгилки Тенгри таолосини танигай ва анга осий бўлғай.

* * *

Анга дедилар, хўш семизсен ва муҳаббатеки сен даъво қилурсен, тақозои семизлик қилмас. Дедиким, қалбим ишқибозлик қилди, таним бехабар қолди. Агар хабардор бўлганда семирмас эди.

* * *

Шиблий мавт маризидин бир жума куни ўзида хуффат кўрди. Бакирға дедиким, масжидға мани тегур. Ул қўллаб элтурди биров йўлиқди. Шиблий дедики, тангла бу киши бирла ишимиз бор.

Бакир дебдурки, номоз қилиб келган оқшом Шиблий дунёдин ўтди. Тангласи манга дедиларким, фалон маҳаллада бир солиҳ бор. Анинг ғусли учун ул кишини келтурмак керак. Ул кишининг уйини топиб эшик қоқдим. Эшик кейинига келиб сўрдиким: Шиблий ўлдими? Мен таажжуб бирла сўрдимки, қайдин билдингки Шиблий ўлди? Ул дедиким, эй нодон, ул қайдин билиб эрдиким манинг бирла иши бор бўлғусидир. Эшик очқоч кўрдим, ҳамул киши эрдики буруңки кун Шиблий деб эрдики, тонгла анинг била ишимиз бор.

Ҳамиджон ҲОМИДИЙ тайёрлади

«Ишонч» ва «Ишонч-Доверие» газеталари жамоаси бўлим мудири Заҳро Раҳимовага бувиси **САЛОМАТ аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик изҳор этади

Ойбек номидаги метро станцияси ёнидаги Жанубий Корея элчихонаси ва «Ўзбегим» супермаркети оралиғида жойлашган офис ёки кафега мўлжалланган 289 квадрат метрли бино
СОТИЛАДИ
Мурожаат учун тел: 111-37-73

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78;
Хатлар бўлими 56-85-43;

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди - 21.20

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.

IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт—матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Тиражи: 8471 Буюртма Г— 116 1 2 3 4 5